

ȚARA DE SUS

Revistă de conservare și promovare a culturii tradiționale
Nr. 1-2 (77-78) - 2025 (An XX)

CUPRINS

Cine suntem noi, românii? - Valeriu Iftime	3
Elena Amorțitu - Tezaur Uman Viu 2024 - Daliana BEJAN	6
Rolul creației populare în promovarea identității culturale românești - Doina Ișfănoni	8
O, ce veste minunată! - Mariana ICHIM-HODAN	14
Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Din străbuni, din oameni buni...”, ediția a XLIX-a - Georgiana CIOTOI	18
Expoziție de fotografie - Obiceiuri și tradiții de iarnă - Theodora GHEORGHUI	22
Poezii ale laureaților Concursului Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciene „Porni Luceafărul...”, ediția a XLIII-a - Iustina Irimia-Cenușă	24
Șezătorile iernii, ediția a XXXIV-a - Theodora GHEORGHUI	28
Târgul Mărțișorului, ediția a XV-a - Daliana BEJAN	32
Primăvară cu mărțișoare și cântec - Mărțișor Dorohoian - Mariana Ichim-Hodan	36
Personalitatea artistică nr. 1 de pe scena muzicală a Botoșanilor - COSTEL MOISA - Ciprian Iacinschi	38
Festivalul - Concurs de Ouă Încondeiate, ediția a IX-a - Daliana BEJAN	42
Festivalul Concurs de Muzică Sacră, ediția a VI-a - Mariana Ichim-Hodan	48
Expoziția - Anotimpul Renașterii - Theodora GHEORGHUI	52
Ateliere de lucru încondeierea ouălor - Daliana BEJAN	56
Brâncuși. Omagiu retrospectiv. O dată în viață! - Liviu Șoptelea	60
Târgul cu gust din Botoșani - Georgiana CIOTOI	66
Interviu cu Andreea Gheorghită - Iustina Irimia-Cenușă	68
Târgul Meșterilor Populari, ediția a XVIII-a - Daliana BEJAN	72
Mihai Chelărescu - 40 de ani dedicați dansului popular românesc - Georgiana CIOTOI	78
DIN REPERTORIUL COREGRAFIC al Ansamblului Folcloric STEJĂRELUL-VLĂSTARELE LUI ENESCU din localitatea (comuna) George Enescu, Botoșani - Mihai CHELĂRESCU	81

Revistă editată de
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE BOTOȘANI
cu sprijinul Consiliului Județean Botoșani

Redacția:
Manager: Iustina IRIMIA-CENUȘĂ
Referenți/consultanți: Daliana BEJAN, Mariana ICHIM-HODAN, Theodora GHEORGHUI, Georgiana CIOTOI
Fotografii: Sorin IVASCIUC, Theodora GHEORGHUI
Machetare computerizată: Alexandru IORDACHE

Adresa:
Strada Unirii nr. 10, Botoșani
Telefon 0231.536.322; Fax: 0231.515.448
E-mail: centrul_creatiei_botosani@yahoo.com
www.centrulcreatieibt.ro
ISSN: 2285-0937

Cine suntem noi, românii?

Valeriu Iftime,
Președintele Consiliului Județean Botoșani

E un moment oportun cred să vorbim despre importanța culturii tradiționale.

Preocupările cele mai generale, de o bună bucată de vreme, gravitează în jurul vieții economice. E o preocupare firească. România de zeci de ani a căutat să se modernizeze.

Secolul trecut pe plan mondial a fost marcat de o dezvoltare fără precedent a mijloacelor tehnologice. Economiiile occidentale au trecut prin mai multe etape, de adaptare, ceea ce le-a făcut să fie performante. Lumea modernă, așa spune, în general s-a schimbat fundamental. A fost o schimbare socială foarte rapidă. Dezvoltarea mijloacelor de comunicare a făcut ca aceste schimbări să fie cunoscute și să fie dorite și acceptate peste tot. În această perioadă asistăm la o emulație generală, mondială. De multe ori acest fenomen global a fost privit cu multă neîncredere, ca unul care nivelează diferențele culturale.

Oamenii, pornind de la aceste neliniști, își pun multe întrebări.

Uniunea Europeană, pentru România, a devenit astăzi un model politic. Europa, așa spune, de secole, a devenit model de dezvoltare.

Tinerii pașoptiști, la vremea lor, au propus un model de țară europeană. România modernă, care s-a rupt de conjunctura unui Orient străin intereselor noastre politice și economice, a fost construită cu sprijinul marilor țări europene. Oamenii de cultură au vorbit la rândul lor de un fenomen al sincronizării valorilor culturale, adică de transfer al orientărilor culturale, al formelor, al instituțiilor. Învățământul și instituțiile culturale au evoluat la noi prin acest fenomen de sincronizare cu Occidentul și de adaptare la fenomenele noi sociale.

Uniunea Europeană cum am spus, după '90, după căderea comunismului care, în general, ne-a ținut departe de evoluția socială și culturală europeană, a devenit cel mai important proiect politic. Încet-încet am făcut pași importanți pentru integrarea economică. Lucrurile, cred, au fost realizate cu multă rapiditate, uneori am fost luați prin surprindere prin fenomene noi sociale colaterale. Câteva milioane de români au fost nevoiți să meargă să lucreze în Occident. Au fost nevoiți să se adapteze nu numai la nivelul activităților profesionale, specifice locurilor, dar și la cultura lor generală și specifică.

Uniunea Europeană deci a fost și este un model cultural și de educație. Nu este deci doar un model de dezvoltare economică. Iar adaptarea asta, care a cerut o aliniere la o legislație generală, a lăsat urme adânci în viața noastră nouă socială, urme care nu se văd uneori, urme pe care în această evoluție amănunțită le-am lăsat să ne marcheze viața. Noi, românii, am mai trecut printr-o etapă de schimbare politică, socială și culturală.

Comunismul a marcat evoluția României în mod radical. El a schimbat și modelul european, din perioada interbelică, unul benefic, cum am spus. Noutatea și brutalitatea acestor evoluții, determinate de o ideologie străină istoriei noastre, au creat traume și urme. Am fost, cum s-a spus, rupți de memoria istorică, de bogăția valorilor culturale. Dezvoltarea actuală pe acest drum european a creat și mari probleme de identificare culturală.

Cine suntem noi, românii?

Iată o întrebare care se regăsește chiar în modul actual de reorientare politică.

De altfel această întrebare a fost ridicată chiar în perioada de început de europenizare la sfârșitul secolului XIX.

Intellectualii moldoveni de la societatea culturală „Junimea”, de la Iași, unde activau mari spirite ale vremii, Mihai Eminescu, în primul rând, Titu Maiorescu, și alții, au vorbit de pericolul dezvoltării cu forme fără fond. A transferului de legi și instituții care ne pot înstrăina nu numai cultural, dar și social, uman.

În contextul de azi, și social, dar și politic, în România, problema retrezirii interesului pentru cultura tradițională a devenit o activitate de mare interes. Eu cred că dezvoltarea acestei atitudini deja a devenit de o importanță majoră. Integrarea europeană ar trebui privită și din perspectiva unei individualizări mai pregnante a specificului românesc. Oamenii încep să-și dea seama, dincolo de statutul economic, din ce în ce mai ridicat, cine sunt ei. Cine sunt ei ca români, în context european.

Astfel că aceste instituții pe care le avem, care se ocupă cu recuperarea și promovarea culturii tradiționale, ar trebui să capete importanța pe care o merită. Avem nevoie aici de proiecte, de programe, de specialiști, care să facă tot mai cunoscută memoria noastră culturală.

Eu sunt dintr-un sat din județul Botoșani, iar în copilărie, am trăit poate cele mai frumoase momente ale vieții mele, participând cu tot sufletul la viața culturală, specifică aceluia loc. Îmi dau seama că între timp satul meu s-a schimbat. Arhitectural, începe să aibă altă față, poate uneori îmi spun că e una străină, apoi sunt schimbări marcante din perspectivă socială și economică. De multe ori m-am întrebat ce mă mai leagă de acest loc. Mulți oameni care au plecat și lucrează, fie în străinătate, fie în țară, departe de satele lor, de locurile care le-au marcat viața, își pun o asemenea întrebare. Și cred că este firesc. O cultură locală tradițională, prin instituții bine organizate de oameni cu o pregătire profesională bună, activând cu har, ar crea un mediu social benefic, sănătos.

Ca răspuns la aceste întrebări actuale. O spun din propria mea experiență.

Toate traumele acestea ale înstrăinării, create de schimbări de dezvoltare, de adaptare, ar avea un leac. E o terapie complexă regăsirea memoriei culturale. Identificarea cu aceste valori, ale tradiției cât mai specifice, devine tot mai mult o trăsătură importantă a educației și dezvoltării.

Tezaur Uman Viu Ediția a XIII-a, 2024

Domeniul prelucrarea fibrelor și firelor textile

- în, cânepă, bumbac, lână, păr.

Elena Amorțitu
din Corni, Botoșani

Născută, crescută și măritată în Corni, Elena Amorțitu a moștenit meșteșugul țesutului de la mama dumneaei, Elena Luchian, care la rândul său a învățat meșteșugul țesutului tot de la mamă.

Țesutul, meșteșug cu îndelungată tradiție care s-a dezvoltat continuu pe măsura trecerii timpului în zona Botoșaniului ca și în restul Moldovei, și a țării, a fost preocuparea de bază a femeilor, și în special a mamelor. Așa se explică faptul că tanti Elena, ceea ce a învățat din casa părintească a făcut o viață. A țesut mult cu migală, atenție și pricepere, a țesut în mod special pentru împodobirea interiorului țărănesc.

Elena Amorțitu este una dintre țesătoarele care a învățat etapele de prelucrare a lânii și lucrul la stative (război) din fragedă copilărie și a continuat și după ce s-a măritat. Nelipsite fiind oile în gospodăria dumneaei până acum câțiva ani. Din tinerețe mergea și spăla lână la Siret, o usca, o scărmana, o torcea, o dădea prin răschitori, o făcea tort pe care îl „boia” (vopsea) în culorile de care avea nevoie. Uneori, lucra și cu lână nevopsită, lână neagră, brumărie sau albă. Cea mai folosită culoare vegetală pe care o folosea era din coajă de stejar care se pune la fiert și obținea un maro închis iar în apa respectivă înmuia tortul.

A țesut și țese și astăzi în două și patru ițe, cu lână, cu lâneată din fulare, din flanele (pulovere) stricate, din scule de bumbac, din cordele. A lucrat cu urzeală răsucită în două ițe. A țesut brâie în două ițe din lână toarsă subțire, cu urzeală răsucită. Brâiele pe care le-a țesut tanti Elena erau simple, fără motive. Lâna de oaie, spălată și toarsă subțire era nevopsită.

Elena Amorțitu a țesut mult timp lăicere de lână, cea dintâi formă arhaică care stă la baza evoluției scoarței, lăicere de cordele, lăicere din lâneată, macaturi mai înguste din lână dar și din lâneată, macaturi în pătrățele - scaune mici colorate (negru, maro, verde, etc.), macaturi în foiuri, scoarță cu flori, scoarță cu motive geometrice (romburi) sau cu motive florale.

Totodată, de curând, tanti Elena a făcut (țesut) alesătură în două ițe pentru biserica din Corni, pentru scaunul Înaltpreasfințitului Teofan. Pe alesătură a țesut motivul vrâștelor, motivul scaunului și în scaun a făcut fundiță aleasă cu mână. Același motiv țesându-l și la Maica Domnului într-o parte și în cealaltă. A țesut pentru copii, în special pentru nepoți în dorința ca peste ani să-și amintească de lucrul de mână făcut de bunica lor. Mai mult decât atât, a dat deja țesături de pomană la 36 de persoane din sat care apreciază munca dumneaei și le-a notat pe caiet.

Ajunsa la vârsta de 79 de ani, își pune stativele în șură și se bucură că mai are putere să lucreze la acestea. Tanti Elena a amintit faptul că în tinerețe, după ce s-a măritat țesea doar iarna; iarna avea stativele puse în casă pentru că vara trebuia să meargă să lucreze pământul. Acum lucrează toată vara și puțin în lunile de început ale toamnei până prin septembrie-octombrie. A strâns tot firul iar atunci când este nevoie pune ghemul la letcă și face țevi. Dacă firul este mai mărunț și trebuie așezat nu îl face la letcă, ci îl face la mână. În anul 2022, în luna septembrie când am mers la dumneaei mai avea trei coți și avea făcuți o sută și ceva de coți.

Elena Amorțitu, ne-a spus că dintotdeauna și-a dorit să aibă zestre în familie. De aceea, a țesut mult. A țesut din tinerețe și va țese cât o să o țină puterile pentru că ține minte că pe vremuri era vorba: „Când e fata cât vatra/ Zestrea să-i fie gata.” De altfel, tanti Elena, în momentul în care s-a măritat a

avut zestre pentru că au fost doar două surori acasă și mama a reușit să le facă zestre amândurora. Tot dumneaei spune că lucrul de mână e sfânt. Cunoscute fiind faptul că în satele botoșănene, și în zilele noastre se spune că stativele sau vatala nu se pun pe foc. Trebuie să se lase până putrezesc.

Elena Amorțitu promovează meșteșugul țesutului, și nu numai. Încearcă să ducă mai departe tradițiile și obiceiurile de altă dată. Însă, la stative, și-a găsit refugiul. Își face singură ițele și huludețele pe care le face din lemn de corn. Când merge la pădure să strângă bureți culege și bețe/vergi de corn. Aduce vergile/bețele de corn acasă, le pune la uscat și apoi își face huludețe pentru că spune dumneaei că huludețul trebuie să fie numai din lemn de corn că din alt lemn se rupe.

A țesut vreme îndelungată și pentru femeile din sat care îi aduceau cordele sau lână. De asemenea, meșteșugul țesutului a rămas cunoscut și în familie datorită uneia dintre fetele dumneaei, însă nu-l practică zilnic.

Consider că, tanti Elena Amorțitu este un promotor prin care putem redescoperi sensurile adevărate pe care omul culturii tradiționale le-a transmis și le mai transmite și astăzi prin gesturi, ritualuri sau în cazul de față prin țesăturile care împodobeau și împodobesc și astăzi în număr redus interiorul țărănesc. Aceste țesături, cândva, ocupând un loc important, în primul rând, funcțional apoi decorativ.

Chiar dacă o dată cu globalizarea în sate găsim din ce în ce mai puține persoane care mai promovează meșteșugurile autentice, prin oameni precum Elena Amorțitu aceste țesături rămân mărturie generațiilor viitoare.

Referent
Compartiment Artă Populară Artizanală
și Meșteșuguri Tradiționale,
Dalia BEJAN

Rolul creației populare în promovarea identității culturale românești

În contextul societății post-industriale, caracterizată printr-un accelerat proces de globalizare și standardizare, inclusiv a existenței umane, individul se confruntă, tot mai des, cu sentimentul robotizării ființei, ca urmare a înregimentării sale în cadența acelorași activități cotidiene și de timp liber. Pentru majoritatea cetățenilor timpul s-a fluidizat, curge monoton pe aceleași coordonate, fără popasuri dedicate satisfacerii unor pasiuni sau împlinirii unor vise. Sărbătorile și evenimentele din viața personală tind să se alinieze și ele unor standarde universale valabile. În acest context economic și antropologic, mulți contemporani își îndreaptă privirea spre valorile creației țărănești, considerându-le ca fiind cele mai sincere și nealterate manifestări ale spiritualității și identității românești.

Cunoașterea valorilor cultural-istorice din zonele de origine și a celor care definesc specificul civilizației țărănești, devine o adevărată provocare pentru mai multe categorii socio-umane.

Din perspectivă istorică acest fenomen nu este nou. La începutul secolului al XX-lea, mai exact în anul 1922, reputatul istoric de artă George Oprescu semnală, cu multă probitate, implicațiile socio-culturale ale redescoperirii patrimoniului etnografic. Iată cum definea George Oprescu acest fenomen: *Trăim într-o epocă în care obiectele țărănești, având caracter artistic, sunt foarte căutate. De unde până acum 30-40 de ani, puțini erau aceia care le acordau atenție, în ultimul timp s-a produs o reacțiune în sens contrar și arta populară a cunoscut o admirație fără rezervă, puțin indiscretă, ca toate manifestațiile în legătură cu moda și snobismul. Și dacă neatenția și disprețul cu care erau tratate și mai înainte au făcut ca multe lucruri demne de păstrat să dispară, dragostea de acum nu e mai puțin vătămătoare. Ea dă prilej să se înmulțească și răspândească, prin negustori fără scrupul și amatori fără pricepere, toate acele obiecte pseudonaționale, fabricate în orașe, care pun într-o ciudată lumină și gustul*

producătorului, și pe al cumpărătorului, compromițând produsele autentice ale artei țărănești. ... În orice caz, s-ar fi putut introduce o oarecare ordine în haosul care domnește acum în domeniul artei populare și s-ar fi putut face o separație între ce este autentic românesc și ce nu; între ce este frumos conform cu vechea tradiție, demn să trăiască mai departe și produsul hibrid al modei, care în zilele noastre provoacă aceleași ridicole victime la sate ca și la orașe.

De mare actualitate, observațiile profesorului George Oprescu ne ajută să înțelegem complexitatea resorturilor care alimentează fenomenul actual al redeșteptării interesului pentru creația țărănească. Modul de raportare al contemporanilor la sistemul de valori etnografice este foarte diferit. În cele ce urmează ne propunem să analizăm trei dintre rutele de abordare ale creației țărănești tradiționale în context contemporan.

1. În primul rând, avem persoanele care se implică în activitățile de identificare și salvare a diverselor categorii de obiecte vechi, specifice vieții tradiționale. Casa și anexele gospodărești, piesele de mobilier, uneltele și ustensilele casnice, țesăturile, ceramica, costumele, obiectele de cult și ceremonial – icoane, pistolnice, cruci de mână – sunt depistate în sate și colectate pentru a servi unui interes personal – conservarea memoriei familiale – sau pentru a realiza mici colecții etnografice, menite a evoca ingeniozitatea și creativitatea locuitorilor dintr-un anumit areal geografic. După 1990, prin inițiativa acestor iubitori de creație țărănească, deveniți colecționari sau animatori culturali, s-au înființat mai multe muzee și colecții etnografice locale. Apreciem efortul lor, întrucât prin acțiunile lor contribuie, nu numai la salvarea de patrimoniu etnografic zonal, ci și la ilustrarea diversității și originalității acestuia.

2. O altă rută de abordare a valorilor culturii tradiționale este asumată de persoanele care își propun să continue procesul de realizare al diverselor categorii de obiecte în condiții de manualitate integrală, cu materialele, tehnicile și compozițiile plastico-decorative specifice genului asumat. În funcție de statutul socio-profesional al persoanelor care își asumă un asemenea demers, realitatea românească aduce în atenție motivații și abordări distincte. În primul rând sunt *meșterii populari specializați* în confecționarea de obiecte etnografice, pe baza experienței dobândite în familie sau prin ucenicie în atelierele de profil. Este cazul ceramiștilor, lemnarilor, cojocarilor, sumănarilor, constructorilor de instrumente muzicale populare, al crucerilor și iconarilor. Aceștia li se alătură apoi, persoanele specializate în realizarea de țesături decorativ-utilitare – scoarțe, covoare, păretare, ștergere, fețe de masă, așternuturi – precum și persoanele care confecționează piese de costum popular. Trăsătura definitorie a meșterilor populari, indiferent de zona de rezidență și gen abordat, este respectul pentru specificul meșteșugului asumat. Buni cunoscători ai codurilor vizuale de exprimare a particularităților funcțional-estetice ale pieselor lucrate – forme, compoziții, ornamente, cromatică –, precum și al contextelor de utilizare a acestora – amprenta identitar-zonală a spațiului de locuit și a pieselor costumului tradițional – ei duc mai departe prestigiul creației țărănești, îmbogățindu-i mesajul prin contribuția personalității fiecăruia. Este vorba despre un subtil dialog între tradiție și inovație, de ponderi novatoare care nu distrug structurile consacrate ale genului, ci au rolul de a transpune formal și decorativ ingeniozitatea și creativitatea meșterului contemporan. Similar lexicului, meșterii populari știu să îmbogățească vocabularul plastico-decorativ al creației tradiționale, fără a-i strica sintaxa specifică. În această situație, apelând la limbajul consacrat al artelor vizuale, putem vorbi și în cultura tradițională de *creație*¹, înțelegând ca un proces

Sursa imaginii:
Muzeul Arta Lemnului
din Câmpulung Moldovenesc

de asumare a genezei formelor pe baza unei experiențe lucrative specifice respectivului gen, în condiții de manualitate integrală și a unui concept menit să potențeze artistic mijloacele de expresie folosite. Din acest punct de vedere, creativitatea meșterului țăran se manifestă în subtilitatea folosirii unor maniere proprii de stilizare a motivelor și de folosire a paletelor cromatice, conferind pieselor sale o notă distinctă față de obiectele realizate de un alt meșter. Tendința de personalizare stilistică a obiectelor și conștientizarea valorii lor îi determină pe unii meșteri contemporani să își semneze piesele. Din acest punct de vedere, astăzi aproape că nu mai putem vorbi de creație anonimă în oricare dintre genurile patrimoniului etnografic. Ca urmare a personalizării procesului de creație țărănească constatăm că între meșterii populari apar diferențe calitative, unii detașându-se prin excelență tehnologică și expresivitatea artistică a pieselor lucrate. Ca semn al recunoașterii experienței și competenței lor, aceștia sunt evidențiați pe plan național cu titlul de Tezaur Uman Viu.

3. Cea de a treia modalitate de abordare a creației țărănești este realizarea de copii după piesele de patrimoniu. Atrase de farmecul obiectelor țărănești lucrate manual, de expresivitatea lor artistică și, mai ales, de statutul emblematic-identitar al costumului tradițional, mai multe categorii de persoane, de vârste și profesii diferite, și-au propus să copieze anumite categorii de piese aparținând costumului popular. Individual sau reunite în diverse asociații numite sugestiv *Suțp* și *Șezătoare* aceste persoane, preponderent femei, își propun, de regulă, reproducerea fidelă a unei singure piese: *cămașa femeiască tradițională* – *ia*. Diversitatea zonală, specifică acestei piese a costumului femeiesc, este urmărită în cele mai mici detalii, făcându-se eforturi laudabile de procurare a materialelor de bază – pânza de bumbac – și firele pentru broderie. Pentru succesul activității femeile apelează la surse documentare autorizate. Caută albume și cataloage de port tradițional care prezintă portul din diverse zone, dar cuprind și planșe cu ilustrarea decorului, a motivelor și a punctelor de cusătură specifice. Colecțiile muzeale reprezintă o altă sursă de documentare extrem de pretioasă întrucât au posibilitatea să vadă concret calitatea materialelor folosite, croiul, tipurile de cusături de îmbinare a foilor de pânză și, bineînțeles, să studieze tehnicile de broderie. Femeile contemporane angrenate în această activitate își asumă această muncă de realizare a unei cămăși țărănești ca pe un *pariu cu sinele*. Principala lor motivație este dorința de a trăi o experiență unică, aceea de a realiza cu propriile mâini o cămașă/ie, respectând într-o totală condiție de acum 100 de ani. Acest pariu a generat un complex fenomen social în care sunt implicate cele mai diverse categorii profesionale.

Evident că, a realiza o copie după o piesă originală nu este ușor. Pentru a corespunde exigențelor specifice confecționării cămășilor tradiționale persoana respectivă are de respectat un canon care impune mai multe tipuri de reguli. În primul rând este vorba de calitatea materialelor prime: pânza de in, cânepă sau bumbac, în funcție de zona și epoca din care provine originalul. La fel de importante sunt firele de brodat: lână, arniciul, borangicul vopsit, mătasea și bumbacul merceizat. Urmează descifrarea croiurilor, bazate pe geometria reunirii bucăților de pânză, calculate în funcție de proporțiile viitoarei purtătoare; de precizat că, dată fiind îngustimea pânzei, între 40 și 55 de cm., necesarul de material trebuie foarte bine calculat. Tehnicile de cusătură și borderie reprezintă o nouă provocare, iar compozițiile decorative, categoriile de motive și cromatica sunt coduri pe care dacă nu le respectăm întru-totul, piesa lucrată va comunica un alt tip de informație.

Din acest punct de vedere, pentru a nu cădea în capcanele preluării fără discernământ sau al adoptării costumului în numele unei mode trecătoare, este necesară, în primul rând, cunoașterea valorilor autentice ale costumului tradițional și înțelegerea tehnicilor de confecționare specifice fiecărei zone. Urmând această cale poți înțelege, dincolo de utilitatea veșmintelor, funcția comunicațională a costumului tradițional, capabil în orice context să arate de unde venim, ce am fost și cine suntem.

Mereu același și totuși diferit, costumul românesc ilustrează principiul unității în diversitate. Decenii și chiar secole la rând, creativitatea și măiestria miilor de femei din satele românești, au șlefuit, generație după generație, același giuvaer – cămașa – desăvârșindu-i croiul, tehnicile de broderie și repertoriile decorative. Ca piesă de bază a costumului tradițional cămașa însoțește omul în toate ipostazele existenței sale. La arat și semănat, la seceris, la biserică și petreceri, la colindat și nedei, la nunți și înmormântări, cămașa având importante funcții comunicaționale, sintetizate în limbajul formelor plastico-decorative și în cromatica acestora. Simbolurile primordiale ale umanității, exprimate prin rigoarea formelor geometrice – linie, cerc, romb, pătrat, spirală, cruce – ne vorbesc despre soare și stele, despre pământ și apă, despre etapele existenței umane și despre universul spiritual al unui popor aflat într-un permanent dialog cu mediul înconjurător și divinitate. Din simbolistica ornamenticii costumului popular aflăm despre ocupațiile locuitorilor, despre păsări și animale, despre plante și flori, despre dansurile oamenilor, despre opțiunile și credințele fiecărei generații. Prin compozițiile și motivele decorative folosite la împodobirea cămășilor, catrințelor, fotelor, maramelor, cepselor, conciușilor, a pieptarelor, cojoacelor, șubilor și sumanelor, costumul

La-Blouse-Roumaine - H. Matisse
Centre-Pompidou

este o fascinantă concretizare vizuală a cosmogoniei și mitologiei românești

Dincolo de bucuria reușitei, de satisfacția lucrului dus cu bine la capăt, copile aduc realizatoarei și altfel de beneficii. Dintre acestea menționăm:

- Cunoașterea unui segment de patrimoniu cu valoare emblematic-identitară;
- Dobândirea de competențe tehnologice și lucrative despre calitățile vizuale ale suprafețelor textile (în funcție de natura fibrelor folosite) și ale tehnicilor de cusătură și broderie;
- Însușirea limbajului plastico-decorativ specific vestimentației feminine: tipuri de compoziții (gruparea tripartită a decorului pe mânecile cămășii în altă, încreț, râuri); despre semnificația unor categorii de motive, despre maniera de stilizare a decorului, despre cromatică;
- Însușirea corespondențelor plastico-simbolice dintre maniera de ordonare a suprafețelor decorate - compoziție, motive, cromatică - și contextele utilizării lor - sărbătoare, ceremonie, ritual;
- Conștientizarea valorii de marcă cultural-identitară a costumului;
- Dobândirea unor competențe pentru utilizarea timpului liber.

La-blouse-roumaine (inspirație)
designer Yves-Saint-Laurent

În concluzie, fiecare dintre manierele de abordare a creației țărănești aduce celor implicați beneficii de ordin cognitiv, dobândind competențe teoretice și practice despre un important segment al culturii și civilizației românești. Dincolo de cuvinte, forța fascinatorie a costumului tradițional te atrage, reține și crează emoții, stimulându-ți memoria afectivă și *nostalgia originilor*. Prin respectarea principiilor de bază ale artei - ritm, simetrie, repetiție, echilibrul ponderilor cromatice - costumele se definesc ca ansamblu vestimentar de piese, cu statut emblematic. Simplitatea croiurilor, rafinamentul artistic al ornamentelor și cromatică imprimă siluetei umane grație și distincție, monumentalitate și, implicit, prestigiu vizual.

Recunoscut și apreciat, pe plan național și internațional, costumele populare românești contribuie la promovarea valorilor autentice ale spiritualității românești, prilejuind un veritabil dialog intergenerațional, între noi, cei de azi și generațiile trecute. Pentru originalitatea și rafinamentul broderiilor sale marii creatori de modă au preluat sau interpretat unele piese ale costumului femeiesc, integrând în tendințele modei *ethno* sau *retro* cămașa femeiască, șubele sau anumite categorii de motive decorative. Yves Saint Laurent în 1981, Oscar de la Renta în anii 2000, Jean Paul Gaultier în 2006, Tom Ford în 2012, Isabel Marant în 2013 - au copiat în colecțiile lor piese care reproduc croiul și decorul cămășilor românești/iilor tradiționale. Cu excepția lui Yves Saint Laurent, în 1981, sursa de inspirație, cămașa românească, nu a fost menționată de ceilalți fashion-designeri.

Cercetător etnolog, istoric și teoretician de artă,
Dr. Doina Ișfănoni

¹ Conform Micului dicționar enciclopedic, a crea înseamnă „A face ceva care nu exista mai înainte, a produce, a înființa, a întemeia, a organiza. A inventa, a născoci, a concepe, a compune (o operă literară etc.)”. Editura Enciclopedică română. București, 1972

O, ce veste minunată!

Colindul - un cântec al cărui cuprins este un adânc teologic, care redă cu limpezime adevărul de credință al Evangheliei, în cuvinte simple, însă nu în înțelesuri simpliste.

Colindele sunt de o frumusețe literară inegalabilă, de o gingăsie aparte și de un deosebit har poetic. Din conținutul lor se întrevide bunătatea și simțirea curată a credincioșilor Bisericii noastre. Ascultându-le, ne minunăm de nesfârșita bogăție sufletească și forța creatoare cu care poporul nostru, autorul colindelor, a înțeles și a tâlcut Evanghelia și L-a primit cu nesfârșită dragoste, recunoștință și duioșie pe Pruncul Mântuitor.

În ajunul Crăciunului, toată comunitatea și fiecare casă în parte intră parcă într-un fel de forfotă, de mișcare, de înălțător neastâmpăr: se aprind făcliile, luminile, se fac ultimele pregătiri, se întinde masa, se deschid porțile, pentru ca Domnul să fie binevenit și bine primit. În biserici nu se face priveghere în noaptea de Ajun spre Crăciun, pentru că vin colindătorii care transformă întreg satul în biserică, colindele - ca punți de lumină între pământ și cer - înlesnesc comuniunea directă cu Dumnezeu din ceruri.

După o absență de un an, Festivalul Concurs de Colinde „O, ce veste minunată!”, a readus emoția și vibrația bucuriei nașterii Mântuitorului printr-un buchet de colinde tradiționale și religioase oferite de toți cei prezenți pe scena Centrului Cultural din Coșula.

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, instituție subordonată Consiliului Județean Botoșani, a căutat toate soluțiile posibile desfășurării acestui festival și printr-o mână de oameni dedicați a reușit să renască și să ducă această tradiție mai departe.

Momente de înălțare spirituală, de rugăciune cântată au transformat scena în fereastră către trecut, readucându-se în atenție colinde vechi, costume tradiționale autentice, ceea ce ne confirmă conservarea și promovarea valorilor artistice spirituale ale strămoșilor noștri.

Totodată s-a oferit concurenților și oportunitatea de a interpreta noi creații, ceea ce dă posibilitatea ca tradiția să fie adaptată la vremurile noastre însă fără a-i știrbi autenticitatea.

Centrul Cultural Coșula reprezentat prin domnul Nicolae Șchiopu a fost mai mult decât o gazdă primitoare. Ne-au oferit o parte din sufletele lor generoase creând dintr-o sală

de spectacol un cămin cald, un cadru de povești în care Maica Domnului a putut să renască pe Fiul ei.

O misiune dificilă a avut juriul format din: lect. univ. dr., profesor de canto la Academia de Muzică Gheorghe Dima din Cluj, Extensia Piatra Neamț, GABRIELA PEPELEA – președinta juriului, Pr. Emanoil Vasile Crețu, preot paroh în Parohia „Binecredinciosul Voievod Ștefan Cel Mare și Sfânt” din Cătămărăști Deal, comuna Mihai Eminescu, jud Botoșani, șef al Cercului misionar „Sfântul Ilie”, dirijor al Corului „Heruvimii” al preoților din Botoșani și coordonator al grupului de cântăreți din municipiul Botoșani, unde susține ore de canto, teorie și cântare practică, pe notație psaltică și liniară și Mariana Ichim Hodan, interpretă de muzică populară, consultant artistic pe compartimentul muzică în cadrul C.J.C.P.C.T. Botoșani și profesor de canto, au evaluat prestațiile concurenților. Ei au urmărit atât autenticitatea colindelor, cât și calitățile interpretative, corectitudinea lingvistică, dificultatea repertoriului, acuratețea, omogenitatea, nuanțele, etc.

Toți participanții au fost felicitați pentru pregătirea temeinică și pentru grija deosebită pe care coordonatorii o implementează copiilor, tinerilor și chiar adulților de a aduce colindul ca pios omagiu celei ce ne-a adus mântuirea prin nașterea Pruncului Iisus.

Trofeul festivalului a fost câștigat de corul „Voievodul” din Cătămărăști-Deal, condus de Pr. Emanoil Vasile Crețu.

Premiul I

Grupul „Sf. Ierarh Nicolae”, Botoșani, coordonator – Gabriel Azamfirei;

Premiul I

Grupul „Flori de mai”, Todirești Iași, coordonator – Oana Gabriela Damaschin;

Premiul al II - lea

Ansamblul folcloric „Brăduț”, Dorohoi, coordonator – Lavinia Strugariu;

Premiul al II - lea

Grupul „Cetinioară din Scobinți”, Scobinți, Iași, coordonator – Mariana Moruzi;

Premiul al III - lea

Grupul „Voces Angelicae” Săveni, Botoșani, dirijor Maria Macuc;

Premiul al III - lea

Corul cadrelor didactice al Liceului Tehnologic „Ștefan cel Mare și Sfânt”, Vorona, Botoșani, dirijor – Andreea Amarică;

Premiul special

Grupul de copii al Șc. Primare Mănăstireni, Botoșani, coordonator – Gabriela Zăiceanu;

Premiul special

„Pescărușii Suliței”, Sulița, Botoșani, coordonator – Adrian Ursache.

După înmânarea premiilor s-a servit masa la Mănăstirea Coșula unde Părintele Stareț, Calinic Chirvase, ne-a pregătit o agapă pentru cei aproximativ 200 de participanți și unde am avut posibilitatea de a vizita muzeul care găzduiește o parte din tezaurul care s-a păstrat de pe timpul domnitorului Ștefan cel Mare, cel care a și construit Mănăstirea.

Cu sufletul înduhovnicit, cu bucurie și cu recunoștință s-a încheiat cea de-a XII - a ediție a Festivalului Concurs de Colinde „O, ce veste minunată!” 2024.

Consultant artistic – Compartimentul Muzică,
Mariana Ichim Hodan

Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Din străbuni, din oameni buni...”

Ediția a XLIX-a

Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Din străbuni, din oameni buni...” ediția a XLIX-a, cel mai îndrăgit, așteptat și grandios eveniment cultural organizat anual de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, instituție publică de cultură aflată în subordinea Consiliului Județean Botoșani, s-a bucurat și în 2024 de un succes remarcabil.

Din cauza OUG 107/04.09.2024 și a măsurilor de austeritate financiară, am avut din nou nevoie de sprijin din partea comunității antreprenoriale și îi mulțumim din nou domnului Răzvan Baltă care a coagulat parteneri și sponsori, astfel încât ediția curentă a festivalului să se poată desfășura în bune condiții.

Le suntem recunoscători pentru sprijinul acordat:

- Sponsorilor oficiali: SC Doly-Com Distribuție SRL, Elsaco, Five Continents SRL, Farmacia Anca, Samcom AS, Chef Bogdan Câmpanu, Forest Events, Dimi SRL, Panex, Diasos, Grand Irish Pub, Stage M Events;

- Partenerilor media: Rapsodia Tv, Dorohoi News, Vocea Botoșani, Monitorul de Botoșani, Botoșani News, Reporterul, Top Bt, Radio România Antena Satelor, Radio România Iași, Viva FM, Gazeeta de Botoșani, Botoșani 24, Botoșăneanul, Infobt.ro, Botoșani Azi, TeleM Botoșani, Ziare Botoșani și Știri Botoșani.ro.

În ziua de 22.12.2024, mii de oameni s-au

adunat în fața primăriei Municipiului Botoșani pentru a se bucura de măiestria tradițiilor și obiceiurilor de iarnă. A fost o manifestare dozebită, un adevărat spectacol al tradițiilor românești, în care fiecare participant a adus o bucată din moștenirea culturală a regiunii sale.

Formațiile participante au reușit să transmită publicului nu doar energia lor, ci și un mesaj puternic despre importanța conservării tradițiilor și a valorilor culturale. Festivalul a cuprins trei momente importante:

**DIN STRĂBUNI,
DIN OAMENI BUNI...**

DIN STRĂBUNI, DIN OAMENI BUNI...

- Primul moment a fost constituit de proiecția „ÎN RÂND”, un film documentar despre un obicei străvechi, obiceiul „Rândurile” din satul Muntenii de Sus, județul Vaslui, realizat de Raluca Radu și Bogdan Raba. Realizatorii documentarului au dorit să aducă în lumină obiceiul tinerilor de minim 13-14 ani, dar care să nu depășească pragul însurătorii, organizați în rânduri, care merg din casă în casă de Anul Nou, pentru a transmite gospodarilor un an îmbelșugat printr-o serie de dansuri performate în cerc și acompaniate de un instrument muzical numit trișcă, însoțit de strigături;

- Al doilea moment a fost parada formațiilor de datini și obiceiuri de iarnă, pe traseul: Primăria Municipiului Botoșani - Str. Cuza Vodă - Casa Sindicatelor - Liceul „A.T. Laurian” - Podul de Piatră - Calea Națională - Direcția Muncii - Hotel Rapsodia - Str. Cuza Vodă. În fruntea paradei de anul acesta au fost două trăsuri autentice care au condus formațiile pe tot parcursul traseului;

- Al treilea moment, prezentarea momentelor artistice pe scena amplasată în fața primăriei Municipiului Botoșani. Ediția a XLIX-a, a reunit 36 de formații (30 din județul Botoșani și 6 din județele învecinate): Ansamblul „Căiuții Albaștri” din Hlipiceni - Botoșani, Ansamblul de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Sirețelul” din Vârfu Câmpului - Botoșani, Ansamblul Folcloric „Codrii Neamțului” din Piatra - Neamț, Ansamblul Folcloric „Valea Bășului” din Știubiei - Botoșani, Formația „Datina Străbună” din Broscăuți - Botoșani, Grupul Folcloric „Capra cu alai de mascați” din Belcești - Iași, Ansamblul „Ciobănașul” din Copălău - Botoșani, Călușarii din Ibănești - Botoșani, Formația de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Rândurile” din Muntenii de Sus - Vaslui, Ansamblul Folcloric „Dor de Doină” din Cristești - Botoșani, Ansamblul Folcloric „Todireanca” din Todireni - Botoșani, Ansamblul de Datini și Obiceiuri „Valea Uței” din Volovăț - Suceava, Ansamblul „Bujorelu” din Coșula - Botoșani, Ansamblul „Zorile Havârna” din Havârna - Botoșani, Cerbul de la Zbereni - Iași, Ansamblul „Stejărelul - Vlăstarele lui Enescu” din George Enescu - Botoșani, Ansamblul „Junii Suharăului” din Suharău - Botoșani, „Ursii de la Comănești - Leorda” - Bacău, Ansamblul Folcloric „Bașotești” din Pomârla - Botoșani, Ansamblul „Cununița” din Prăjeni - Botoșani, Ansamblul Folcloric „Flori de Corn” din Corni - Botoșani, Ansamblul Folclo-

ric „Doina Costeștilor” din Costești - Botoșani, Căiuții de la Albești - Botoșani, Ansamblul Folcloric „Hora” din Vlăsinești - Botoșani, Ansamblul „Dor de Plaiuri Corlățene” din Corlățeni - Botoșani, Formația „Vișoreni” din Vișoara - Botoșani, Ansamblul „Pescărușii Suliței” din Sulița - Botoșani, Ansamblul „Doruleț” din Durnești - Botoșani, Formația „Merit” din Oneaga - Botoșani, Ansamblul „Moștenitorii de la Prut” din Manoleasa - Botoșani, Ansamblul Folcloric „Santa Mare” - Botoșani, Ansamblul „Cununa Bălușeni” din Bălușeni - Botoșani, Ansamblul „Poienița” din Vorona - Botoșani, Ansamblul Folcloric „Tudoreanca” din Tudora - Botoșani, Ansamblul „Doina Holmului” din Frumușica - Botoșani, Ansamblul „Floare Albastră” din Gorbănești - Botoșani.

Formațiile au reușit să aducă în fața publicului botoșănean obiceiuri autentice precum capre, urși, mascați, dansuri tradiționale și teatru haiducesc, specifice sărbătorilor de Anul Nou.

Consultant artistic
al Compartimentului Tradiții Culturale
și Educație Permanentă,
Georgiana Ciotoi

Expoziția de fotografie „Obiceiuri și tradiții de iarnă” Ediția I

La început de an, când ecoul colindelor încă mai răsună în suflete și amintirea sărbătorilor de iarnă nu s-a estompat, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani a adus în prim-plan, prin intermediul artei fotografice, farmecul obiceiurilor de iarnă românești. Prima ediție a expoziției „Obiceiuri și tradiții de iarnă” a fost vernisată pe 29 ianuarie 2025, în holul Casei Văsescu din Botoșani, oferind publicului o incursiune vizuală în universul ancestral al sărbătorilor de iarnă.

Această primă ediție nu este doar un eveniment izolat, ci începutul unei inițiative care își propune să devină tradiție la Botoșani. Dorința organizatorilor este de a construi în timp o arhivă vizuală consistentă, care să documenteze și să conserve – pentru generațiile viitoare – expresii autentice ale culturii populare din județ și din alte zone etnografice. Într-o lume în care valorile tradiționale sunt tot mai mult eclipsate de globalizare, acest demers reprezintă o formă de rezistență culturală și, în același timp, o dovadă de respect față de patrimoniul imaterial.

Curatoriata de Gheorghiu Theodora, Consultant Artistic al Compartimentului Arte Vizuale, și prezentată de artistul Liviu Șoptelea, expoziția a reunit lucrări impresionante care surprind esența tradițiilor de iarnă, precum colindatul, jocurile cu măști și obiceiurile de Anul Nou (căiuții, capra, ursul). Expoziția a fost deschisă publicului în perioada 29 ianuarie – 3 martie 2025, aducând în prim-plan lucrările selectate ale unor fotografi talentați, care au immortalizat cu pasiune frumusețea patrimoniului cultural imaterial românesc.

Expoziția reunește lucrările a unsprezece fotografi: Florin Ababei, Adrian Gârneață, Cristian Halit, Cristina Luchian, Cosmin Gorgan, Ionuț Iosub, Niculae Luchian, Răzvan-Andrei Luchian, Dănuț Mocrei, Emanuel Vărvăruc și Sorin Ivasciuc.

Acești artiști vizuali, uniți de o pasiune comună pentru tradiție și documentare fotografică, au surprins cu sensibilitate și profesionalism secvențele vante ale sărbătorilor de iarnă: cete de colindători, urători în port popular, jocuri cu măști și obiceiuri din Ajunul Anului Nou.

Fiecare imagine expusă este rezultatul unei implicări directe în comunitate, a unei prezențe active în miezul evenimentelor populare. Fotografii devine nu doar observator, ci și cronicar al lumii rurale,

surprinzând nu doar acțiunea în sine, ci și starea de spirit, atmosfera, emoția.

Sărbătorile de iarnă au în cultura românească o încărcătură simbolică aparte. Ele marchează începutul unui nou ciclu calendaristic, dar și o reînnoire spirituală a comunității. Fotografiiile expuse nu sunt doar simple imagini, ci adevărate mărturii vizuale ale unei lumi în care tradiția și spiritualitatea se împletesc armonios. Colindătorii vestesc nașterea Mântuitorului, aducând speranță și bucurie în sufletele oamenilor. Jocurile cu măști, precum cele ale caprei, ursului sau căiușilor, simbolizează renașterea naturii și alungarea spiritelor rele, fiind expresii ale unei gândiri mitice profunde. Prin surprinderea acestor momente, fotografii reușesc să transmită nu doar frumusețea vizuală a tradițiilor, ci și semnificațiile lor adânci, oferind privitorului o experiență emoțională și spirituală.

Într-o lume în continuă schimbare, păstrarea tradițiilor devine o formă de rezistență culturală. Obiceiurile de iarnă, transmise din generație în generație, sunt parte integrantă a identității noastre naționale. Imortalizarea lor prin fotografie nu doar că le conservă pentru posteritate, dar le și aduce în atenția publicului larg, educând și sensibilizând noile generații. Astfel, aceste imagini devin punți între trecut și prezent, între bătrânii satelor și tinerii de azi, între tradiție și modernitate.

Expoziția „Obiceiuri și tradiții de iarnă” nu este doar un eveniment cultural, ci și un manifest pentru păstrarea și promovarea valorilor autentice românești. Cu sprijinul artiștilor implicați, tradițiile de iarnă capătă o nouă viață, fiind transmise mai departe cu respect și admirație.

Fotografia este astăzi unul dintre cele mai accesibile și mai puternice mijloace de conservare a memoriei colective. Spre deosebire de relatările orale sau scrise, imaginea surprinde instantaneu expresia unui chip, vibrația unui moment, aura unei sărbători. Este, în sine, o formă de patrimoniu vizual.

Această expoziție anuală vine, așadar, nu doar ca o formă de promovare artistică, ci și ca o strategie de creare a unei arhive vizuale

etnografice. Expoziția „Obiceiuri și tradiții de iarnă” transmite un mesaj clar: tradiția nu este un element încremenit în trecut, ci o resursă vie, mereu reconfigurabilă, care ne oferă repere identitare solide. Iar fotografia, în acest context, devine un instrument de mărturie și de continuare.

Această primă ediție stă sub semnul începutului, dar și al angajamentului: acela de a transforma această expoziție într-un reper anual, într-un moment de reflecție și celebrare a ceea ce ne definește. Este o invitație adresată comunităților locale, artiștilor, elevilor și iubitorilor de frumos de a privi în jur, de a documenta, de a înțelege și de a transmite mai departe comoara culturală pe care o avem.

Consultant Artistic
al Compartimentului Arte Vizuale,
Gheorghiu Theodora

Poezii ale laureaților Concursului Național de Poezie
și Interpretare Critică a Operei Eminesciene

„Porni Luceafărul...”

Ediția XLIII-a, 14 iunie 2024

Premiul I

Purușniuc Elena (Iași)

capul ghinionului meu
are aceeași circumferință cu al tău
dacă mă uit mai bine
chiar semănați
aveți aceeași tabieturi
îmi speriați cu picături de ploaie
umbrela mea făcută din
material beatitudinal
până o anihilați
o faceți să intre într-o agonie continuă
până când își dă ultima suflare
în timp ce vorbesc cu ea
ca un medic care încearcă
să resusciteze timpul
și să facă dintr-o clipă o viață
înainte de moartea unui bolnav
iar eu ajung confuză
cu un ochi livid
și unul însângerat
neștiind cine e ghinionul
și cine ești tu

uneori
visele plesnesc
într-un stadiu incipient
ca balonul
unui copil
ce îl umflă
prea entuziasmat
de măreția noului său sens
cred că visele mele
au consumat o supradoză
de somnifere
nu vor să se ridice
și să sară în
realitatea mundană
îmi aud visele cum sforăie
în timp ce eu
stau trează
în fața plictiselii

Premiul al II-lea

Axinte Alexia-Elena (Botoșani)

Îți imaginezi că te-a născut o pasăre și te crezi om liber

în ieslea betleemului
fân proaspăt

cine se naște primul pansează rănila cerului
și totuși
prea multe vrăbii
la tine pe umăr
prea multe însângeri
pentru un cuib părăsit

păsările știu să fie libere
și în visul vânătorului

vânătorului nu îi este frică
deși doarme cu pușca sub cap

rezumat:
oamenii împletesc colivii
oamenii în colivie
oamenii sunt colivia

personaje:
colivia aceasta în care cânti
s-a născut o dată cu tine

tu ești vânător și singurul vânat ești tu

oamenii sunt vrăbiile
vrăbiile cand zboară rănesc cerul
cineva sângerează
dar nu vreau sa-l spun pe nume
pentru că este bătrân
nu aude

și oricum nu-i pasă de ce scriu

Premiul al III-lea

Ciornei Elyza (Suceava)

Revival

mănuși de chirurg umezite nu de sânge
regretul unei decizii luate
în favoarea amânării acestui moment
de luat rămas bun al ireparabililor
trasează linii sculptează șanțuri adânci pe frunte

cum se va finaliza povestea
dacă degetele nu se vor mai bălăci
în lichidele tisulare
ai nevoie de impulsuri neomenești
să te minți că vei avea un sfârșit fericit

bătrânii tăi osteniți pedalează la unison
cu solicitările de la serviciu tu vrei
să trimiți scrisori în sticle
care nu ajung la timp
la destinația stabilită
plutesc în mijlocul oceanului
ca niște pești morți

într-o bună zi un val milos
le va mătura spre mal
păcatele îți vor fi ispășite

Mențiune

Plăcintă Alexia (Suceava)

jumătatea anilor în care am trăit

în spatele lucrurilor
chiar contează

aici au început
și s-au sfârșit
citatele
cărțile de dezvoltare
impersonală
apăsările luate cu mâna
furnicăturile degetelor tale
atunci cand le sesizezi

singuratarea ca o pătură
mâncată de molii
imaginea oamenilor care
doar există
cercurile din torace când respiri
drumurile mai scurte când ești însoțit
băncile reci lângă băncile calde
nicio diferență

Mențiune

Zamă Lavinia (Suceava)

cum e să te pierzi

adică te uiți undeva și nu mai știi de tine
sau te uita cineva acolo și nu mai știe de tine
sau te uiți acolo și nu mai știu de tine
cine ești tu
care e culoarea ta preferată
azi ce vrei să mâncăm
hai să ne uităm împreună la desene animate să mâncăm
pufuleți să facem casă din perne
să ne jucăm de-a magazinul pe stâlpii electrici să rămâi mereu
cu datorie la mine să furăm struguri
să-i mâncăm pe podul unde trec rar mașini
să facem mâncare din nisip în veselă din bucătărie
să luăm țigări false din gumă să ne prefacem că știm
să tragem în piept să căutăm pietre plate să facem ochiuri pe apă
să alegem pietre diferite să facem colecție în buzunare
să ne luăm de mână să-ți amintesc
că noi nu ne-am pierdut

suntem în aceleași corpuri
pline de copilărie

Mențiune

Chițu Mădălina (Suceava)

Man Down

și eu aștept autobuzul
o zi de frământat în mine
ca mama când mi-a spus că o să cadă
din cauza mea apoi am plecat
știind că n-o să cadă decât când știu
eu că o să cadă și așa a și fost
iubirea e benzina pe care
o aprinzi pe rana de la trotinetă
de atunci când săreai peste ea și
te lovea groaznic la picioare
și aproape că tăceai dacă nu te lua plânsul
ești bună cu mine când nu mă doare
rămân blocată vântul mă ocolește
o clipă uit să respir cât mă scormonește
stomacul plin de fluturi
se urcă pe gât și rămân blocați acolo
în capul meu bulversat sunt eu
mă văd cum pun piciorul pe tine
de azi te vând și nu mai ești a mea

Mențiune

Duduman Andreea (Suceava)

viciu

iar ți-ai luat un ursuleț pufos
de câte ori ți-am spus să te maturizezi
nu mai ai nevoie de plușuri de jucării copilăria e gata
gata cu desenele animate gata cu păpușile gata cu ieșitul cu prietenii

trezește-te

noul tău motto este: trebuie să crești
trebuie să faci curat trebuie să gătești trebuie să citești să înveți
trebuie să ai un viitor un soț o familie

de acum nu doar te mai joci de-a casa
trăiești cu adevărat jocul pe cont propriu
nu mai faci supe cu apă de ploaie și frunze de pădii
faci paste italienești exact așa cum te-a învățat mătușa ta
nu mai ștergi de praf casa de păpuși din colțul camerei
freci podele bați covoare speli rufe
cam tot ce trebuie să știe o fată să facă într-o gospodărie

stați așa puțin că ați greșit secolul

trezește-te

încalcă stereotipurile create de strămoși arde-le împreună cu lecțiile
despre cum să fii soția perfectă
învăță pentru tine creează o carieră atinge-ți țelurile
decide-ți singură viitorul soarta destinul

lumea încă e de părere că trebuie să fii casnică
gândirea lor e un viciu
iar societatea stă pe loc.

Manager,
Iustina Irimia-Cenușă

ȘEZĂTORILE IERNII

EDIȚIA A XXXIV-A

Păstrarea vie a spiritului satului românesc
în Trușești și Copălău

Într-o lume în care timpul pare mereu grăbit și tehnologia domină comunicarea, șezătorile revin în actualitate ca o formă de reconectare cu rădăcinile. Aceste întâlniri tradiționale, specifice sezonului rece, au fost, timp de secole, nu doar un prilej de muncă în comun, ci mai ales de socializare, de poveste, de cântec și de joc. În vatra satului românesc, șezătoria era o instituție în sine – un loc unde se transmitea neîncetat gândirea populară, meșteșugul, portul, graiul și spiritul comunitar. În luna februarie a anului 2025, prin inițiativa Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, aceste practici au prins din nou glas, aducând împreună oameni de toate vârstele în jurul focului simbolic al tradiției.

TRUȘEȘTI

15 Februarie 2025

Muzeul de Etnografie
Trușești

Trușești – început de poveste în grai și cântec

Prima șezătoare din cadrul activității „Șezătorile iernii”, ediția a XXXIV-a, s-a desfășurat în ziua de 15 februarie 2025, la Muzeul Etnografic „Elena și Marin Chiponcă” Trușești – cu participarea meșterilor populari Sonica și Maricel Apalaghiei din Hulub, Țingeni, Botoșani. Îndeaproape de organizarea acestei șezători s-a ocupat doamna Elena Chiponcă, cea care a înființat acest muzeu, fiind ideea și propunerea mamei sale pentru a-i păstra lucrurile așa cum dumneai le-a avut, multe din ele făurite chiar de ea însăși, de-a lungul anilor.

Totodată, în cadrul șezătorii au avut loc diferite momente artistice: s-au recitat poezii, s-a cântat, etc. Au fost prezente cadre didactice însoțite de elevi de la școlile din Trușești și Albești dar și persoane din comunitatea locală care cunosc meșteșugurile tradiționale. Amintim o parte dintre participanți: Iustina – Veronica Lipovanu; Maria Buneanu; Viorica Bresug; Mihaela Huțanu; Viorica Răileanu; Veronica Rebenciuc; Profesor Cătălina Gania; Profesor Roxana Buneanu; Romică Curelaru.

COPĂLĂU

22 Februarie 2025

Casa Praznicală a Parohiei
„Înălțarea Domnului”
Copălău

Copălău – tradiția ca spectacol și comunitate

O săptămână mai târziu, pe 22 februarie 2025, în Casa Praznicală a Parohiei „Înălțarea Domnului” din Copălău, a avut loc cea de-a doua șezătoare din cadrul ediției.

Evenimentul a fost organizat cu dăruire de doamna Gheorghiu Mihaela, care este totodată coordonatoarea Ansamblului și Fanfarei „Ciobănașul” din Copălău – formații artistice ce contribuie semnificativ la promovarea tradițiilor locale.

Întâlnirea a fost deschisă de preotul Gheorghiu Alexandru, care a rostit un cuvânt emoționant despre importanța păstrării tradițiilor străvechi și a rolului pe care îl au acestea în formarea identității unei comunități. Invitați speciali au fost Trifan Bălăucă, fiu al satului, cunoscut pentru atașamentul față de valorile locale, și soliștii Gabriela Dumitriu și Șerban Ilaș, care au încântat audiența cu interpretări autentice din folclorul românesc.

Tradițiile au fost însoțite de jocuri de cuvinte – ghicitori și proverbe – dar și de muzică și dans. Ansamblul și Fanfara „Ciobănașul” din Copălău au încântat publicul cu un repertoriu autentic, iar atmosfera a fost una de sărbătoare și comuniune. Într-o societate fragmentată, șezătoria a adus împreună preoți, profesori, elevi, meșteri, cântăreți și simpli membri ai comunității – toți uniți prin respectul față de valorile strămoșești.

Un moment cu totul special al șezătorii a fost dedicat împletitului usturoiului, un obicei străvechi, specific comunei Copălău. Aici, usturoiul nu este doar simbol de protecție în mitologia populară, ci și principala sursă de trai pentru mulți localnici. Împletiturile realizate manual – în tehnici păstrate cu sfințenie din generație în generație – devin expresii ale migălei, ale priceperii și ale mândriei de a duce mai departe o tradiție agricolă cu rădăcini adânci în această zonă a Moldovei.

Meșterul popular Stan Dănuță, din Zăicești, a coordonat un atelier meșteșugăresc, iar șezătoria a fost întregită de jocuri populare, ghicitori, cântece și dansuri. Grație organizării inspirate și participării active a comunității, Copălăul a dovedit că tradițiile pot fi trăite, nu doar comemorate – o expresie vie a ceea ce înseamnă cultura populară autentică.

Într-o lume tot mai digitalizată, șezăturile ne reamintesc de simplitatea și frumusețea lucrului făcut împreună. Ele nu sunt doar evenimente culturale, ci acte de recuperare identitară, de educație prin exemplu și de consolidare a spiritului comunitar. Prin implicarea tinerilor și prezența meșterilor populari, șezăturile organizate la Trușești și Copălău au demonstrat că tradiția nu este o relictă, ci o resursă vie, care merită transmisă mai departe.

Este important ca aceste inițiative să continue, cu sprijin instituțional și comunitar. Ele sunt esențiale nu doar pentru conservarea patrimoniului cultural imaterial, ci și pentru menținerea unei legături profunde cu rădăcinile noastre. În fond, o comunitate care își uită trecutul riscă să-și piardă viitorul. Iar șezăturile sunt dovada că trecutul poate fi trăit din nou, în fiecare iarnă, cu sufletul deschis.

Promovarea acestor evenimente a fost susținută prin afișe, transmisii live și postări pe rețelele sociale, ceea ce a dus la o vizibilitate crescută în mediul online. Astfel, șezăturile au ajuns nu doar în casele localnicilor, ci și în atenția celor care, dincolo de distanțe, simt că tradiția încă îi reprezintă.

Consultant Artistic
al Compartimentului Arte Vizuale,
Gheorghiu Theodora

TÂRGUL MĂRȚIȘORULUI

Ediția a XV-a

27 februarie - 1 martie 2025, Botoșani

La fel ca și în anii trecuți, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, instituție publică de cultură, aflată în subordinea Consiliului Județean Botoșani, cu sprijinul Primăriei Municipiului Botoșani, a întâmpinat ziua de 1 martie, care în calendarul popular înseamnă începutul noului an agrar, începutul lunii Mărțișor, începutul zilelor dedicate Babei Dochia (1-9 martie sau 1-12 martie), la cea de-a XV-a ediție a activității Târgul Mărțișorului.

Târgul Mărțișorului a fost organizat pe Piața Unirii din Botoșani, inițial în perioada 27 februarie-1 martie 2025, la cererea participanților activitatea s-a prelungit până pe data de 2 martie 2025.

În prima zi a târgului au fost momente artistice susținute de tineri dansatori, soliști vocali și instrumentiști din cadrul Ansamblului „Stejărelul - Vlăstarele lui Enescu”, coord. Alin Chiorescu: Delia Ciubotariu, Cosmina Lupu, Lavinia Muraru, Giulia Constantin, Andra Burciu, Mihnea Apopei și Denis Troian.

Precum și tinerii soliști vocali colaboratori ai C.J.C.P.C.T Botoșani: Alexandra Hoidrag, Rareș

Marosac, Antonia Sarah-Gavril. O parte dintre membrii Ansamblului „Stejărelul - Vlăstarele lui Enescu”, coord. Alin Chiorescu, au prezentat o scenetă dedicată datinilor și obiceiurilor specifice perioadei; scenetă intitulată „Legenda Babei Dochia”. Membrii au avut următoarele roluri:

Povestitor - Lavinia Muraru;

Baba Dochia - Roxana Carp;

Nora Babei Dochia - Delia Ciubotariu;

Mărțișor - Mihnea Apopei;

Moșneagul (Dumnezeu) - Radu Apopei;

Costume - Genovevea Apopei.

În cadrul târgului au fost prezenți peste 40 de meșteri populari și artizani din Botoșani, Suceava și Maramureș, după cum urmează:

Bujoreanu Simona Ștefania
Botoșani;

Vieriu Elena-Lăcrămioara
Botoșani;

Ivan Gabriela
Asociația părinților copiilor cu autism
din județul Botoșani;

Borș Mirela Simona
Botoșani;

Țibichi Ana Maria
Botoșani;

Ochiană Catinca
Avrămeni, Botoșani;

Aniculăesei Mihaela
Vorona, Botoșani;

Matraș Valentin
Vorona, Botoșani;

Ungureanu Mihaela Dorina
Botoșani;

Cociaș Laura
Botoșani;

Istrate Diana Georgiana
Vorniceni, Botoșani;

Tcaciuc Anișoara
Botoșani;

Cosma Lucia
Coșula, Botoșani;

Poamă-Neagră Lăcrămioara
Botoșani;

Irimia Bianca
Botoșani;

Silion Georgeta
Tocileni, Botoșani;

Silion Dumitru
Tocileni, Botoșani;

Grosu Doina
Dorohoi, Botoșani;

Vîrlan Elena Roxana
„Copilărie cu dichis”, Botoșani;

Filip Loredana Ramona
Botoșani;

Gavril Mihaela-Mădălina
Brehuiești, Vlădeni, Botoșani;

Călinescu Alin Adrian
CAbR Botoșani;

Chițac Maria Viorica
CAbR Botoșani;

Ciubotariu Laura
CAbR Botoșani;

Hemen Carmen
Liceul Tehnologic Todireni, Botoșani;

Spoială Daniela Natașa
Liceul Tehnologic Todireni, Botoșani;

Iacob Loredana
Liceul Tehnologic Todireni, Botoșani;

Luchian Liliana
Botoșani;

Robu Alina Raluca
Botoșani;

Postolachi Daniela
Botoșani;

Năsui Cristina-Lucia
Vișeu de Jos, Maramureș;

Năsui Raluca-Otilia
Vișeu de Jos, Maramureș;

Scutelnicu Mihaela
Tudora, Botoșani;

Scutelnicu Alexandru
Tudora, Botoșani;

Alexa Condratov Lidia
Botoșani;

Alexa Condratov Marcel
Botoșani;

Vatavu Olimpia
Botoșani;

Adrobotoaei Viorica
Botoșani;

Țivlică Elena
Botoșani;

Neamțu Liliana
Botoșani;

Livia Macovei
Mănăstirea Humorului, Suceava;

Cristian Gavrilu
Suceava.

Referent Compartiment
Artă Populară Artizanală
și Meșteșuguri Tradiționale,
Daliana BEJAN

PRIMĂVARĂ CU MĂRȚIȘOARE ȘI CÂNTEC

An de an la Dorohoi, odată cu sosirea primăverii, tineri talentați din aproape toată țara vin să se întâlnească în acorduri muzicale, leagă prietenii de durată și rămân cu amintiri pentru totdeauna.

Centrul Județean pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale Botoșani, instituție subordonată Consiliului Județean Botoșani, în parteneriat cu Primăria Municipiului Dorohoi, Consiliul Local Dorohoi și Centrul de Informare Turistică Dorohoi, au organizat cea de-a XLI-a ediție a Festivalului Național de Muzică Ușoară Românească „Mărțișor dorohoian”, în zilele de 28 februarie și 1 martie 2025, în sala Teatrului de Vară din Dorohoi.

Festivalul a fost un succes de răsunet național, având în vedere calitatea acestuia dată de concurenți buni și foarte buni.

Primăria Orașului Dorohoi a pregătit ca de mare sărbătoare Sala Teatrului cu aranjamente florale deosebite.

Un lucru extraordinar a fost acela că, anul acesta, acompaniamentul a fost asigurat de „FICS POP ORCHESTRA, un ansamblu al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, al cărui conducător muzical este conf. univ. dr. DAN OCTAVIAN SPÎNU, care a acompaniat toți concurenții aducând un plus de valoare prin faptul că acompaniamentul live a oferit concurenților oportunitatea de a transforma cântatul mecanizat într-un veritabil spectacol, mulți dintre concurenți neavând șansa de a cânta vreodată cu orchestră.

Pe lângă concurenții care au fost foarte bine pregătiți și ne-au încântat cu prestațiile lor, am avut parte de câteva recitaluri de excepție. În prima seară l-am avut în mijlocul nostru pe binecunoscutul artist - PEPE, care a ridicat sala în picioare alături de band-ul cu care a cântat, iar într-a doua seară ne-am reîntâlnit cu câștigătoarea trofeului „Mărțișor dorohoian” 2024 - Giulia Haidău, și ne-am bucurat de un moment de excepție al orchestrei FICS al UNAGE Iași - condus de conf. univ. dr. DAN SPÎNU, care ne-a oferit un periplu prin muzica ușoară românească de la origini până în prezent.

Festivalul a fost prezentat de actorul ieșean - VLAD BABA.

La sfârșitul spectacolului, domnul primar al Municipiului Dorohoi, Dorin Alexandrescu, a oferit flori doamnelor și domnișoarelor prezente în sală.

Juriul format din: Maestrul dirijor și compozitor VIOREL GAVRILĂ, membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din 1990, conferențiar univ. dr. la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași și, totodată, cel care s-a ocupat de conducerea muzicală a FICS Pop Orchestra al UNAGE Iași - DAN SPÎNU, Directorul Clubului Copiilor din Dorohoi, membru în Corpul Național al Experților în managementul educațional - MARCEL DUȚU, solistă vocală, fostă concurentă la Vocea României și profesor de canto la „Laboratorul de voce” - MĂDĂLINA OMANIA și consultant artistic pe Compartimentul Muzică în cadrul C.J.C.P.C.T. Botoșani și profesor de canto - MARIANA ICHIM HODAN a stat ore-n șir să dezbată și să poată alege pe cei mai buni dintre cei buni.

Anul acesta trofeul festivalului a plecat la Vaslui la o concurentă de 12 ani care a impresionat atât juriul, cât și publicul prin acuratețe, calitate timbrală, emisie vocală, claritate și ritm, urmată de o altă concurentă care a fost la câteva sutimi distanță și căreia i-a revenit prima poziție pe podium.

Câștigătorii Festivalului Național de Muzică Ușoară Românească
„Mărțișor dorohoian”
2025 sunt:

Trofeul „Mărțișor dorohoian” 2025

Fecioru Miruna Ioana - 12 ani, Vaslui

Categoria 10 - 14 ani

Premiul I

Tîrnoveanu Sara Natalia - 10 ani, Suceava

Premiul al II -lea

Dancă Ana - Giulia - 14 ani, Roman

Premiul al III -lea

Iftime Ștefania - 11 ani, Bacău

Mențiune

Grumeza Ilinca- Lăcrămioara - 14 ani, Botoșani

Mențiune

Timofte Patricia Elena - 11 ani, Suceava

Categoria 15-19 ani

Premiul I

Pascal Ștefania - Daniela - 17 ani, Roman

Premiul al II -lea

Pop Alesia Valeria - 16 ani, Suceava

Premiul al III -lea

Spânache Ștefania - Eliza - 17 ani, Vaslui

Mențiune

Rusu Teodora Anamaria - 16 ani, Botoșani

Mențiune

Bacoșcă Maria Angela - 17 ani, Roman

Felicitări atât lor, cât și celorlalți concurenți care au făcut posibil ca acest festival să fie unul memorabil.

Consultant artistic - Compartiment Muzică,
Mariana Ichim Hodan

**Personalitatea artistică nr. 1
de pe scena muzicală a Botoșanilor**

COSTEL MOISA

17.05.1931 - 19.10.1997

Figură pitorească a Străzii Mari din vremea promenadei botoșănene, Costel Moisa, un țigan de mătase și un muzicant lăutar faimos, cu părul alb, ondulat în plete, costum negru, pantofi de lac, elegant și distins, era zâmbitor, galant și avea aceeași voiciune de spirit ca în tinerețe. Avea ceva nobiliar în generozitatea cu care-și exprima talentul, dând tuturor din ceea ce i-a dăruit Dumnezeu, fără a aștepta vreo răsplată materială. Talentul său nu era doar un mijloc de a câștiga aprecieri, ci o modalitate de a atinge inimile celor din jur, de a aduce bucurie și de a păstra viu spiritul tradițiilor populare moldovenești.

Instrumentist de prestigiu al Botoșaniului și mentor al multor fii de lăutari din oraș, Costel Moisa a fost un acordeonist de excepție, care s-a dovedit pe parcurs a fi unul dintre cei mai buni și virtuosi acordeoniști ai țării. Tocmai de aceea, nu de puține ori era solicitat să ofere lecții de acordeon tinerilor care-și doreau să învețe tainele acestui instrument și să își perfecționeze tehnica. Fără îndoială, de la el au învățat mulți să cânte bine, curat și cu adevărat în stilul folcloric al zonei.

Constantin Moisa a fost fiul lui Isache Lupu, un bun violonist și șef de orchestră de restaurant. Tatăl, țigan-lăutar din Botoșani, iar mama, Mărgărinta Moisa, originară din Pojorâta, au avut împreună trei copii: Elena, Aurica și Constantin. Soția sa, tot Aurica, o româncă din Răstoace-Storoinet, asistentă medicală de profesie, dar care a iubit muzica populară și care l-a susținut pe tot parcursul carierei, i-a dăruit doi copii, ambii absolvenți ai Liceului de Artă din Botoșani. Lucian a ter-

minat o școală de cântăreți bisericești, perfecționându-și arta vocală într-un cadru solemn și profund religios, aducând un aer de sacralitate în fiecare cânt, iar Cristina, cu o voce plină de farmec, încântă și acum invitații la petrecerile private, aducând eleganță și bucurie evenimentelor la care este invitată, transformând fiecare petrecere într-o atmosferă de neuitat.

Costel Moisa și-a descoperit pasiunea pentru muzică încă de la vârsta de 6-7 ani, începând să cânte la vioară. Însă, marea sa atracție pentru muzică s-a produs când tatăl său i-a cumpărat primul acordeon. A învățat să cânte la acest instrument, sub cupola Circului Kludsky, fiind fascinat de atmosfera artistică și de spectacolele cu muzică de estradă și varietăți pe care le dădea orchestra circului, dirijată de tatăl marelui trompetist Valențiu Grigorescu. Cunoștințele teoretice muzicale le-a dobândit mai târziu, sub îndrumarea lui Cristian Spănu, instrumentist la Filarmonica Botoșani, care l-a ajutat să înțeleagă și să aplice notele muzicale. A studiat mai apoi doi ani pianul, cu domnișoara Marița Goilav, o profesoară cu origini evreiești, foarte apreciată în Botoșani, fostă colegă cu George Enescu la Viena și cea care-l mai acompania pe marele muzician atunci când concerta pe scena din Botoșani.

Chiar dacă a avut ocazia să învețe de la profesori de muzică renumiți, talentul său înăscut era atât de puternic, încât îi ierta orice pregătire academică. De fapt, el rămâne un autodidact, a avut abilitatea rară de a învăța și de a reproduce aproape orice pasaj muzical doar prin ascultare. Asemenea lui Barbu Lăutaru, putea să reinterpreteze melodii complexe, fiind capabil să „citească” muzica direct din sunete și să o transpună într-o formă autentică, fără a avea nevoie de partituri sau instruire formală.

Prima apariție a sa în calitate de dirijor a avut loc la vârsta de 18 ani, când a fost ales să conducă Orchestra de muzică populară a Sfatului Popular Orășenesc din Botoșani, preluând conducerea muzicală imediat după retragerea dirijorului Nichi Grigoriu, violonist la Orchestra simfonică și o personalitate marcantă în domeniul muzicii din acea perioadă. În timpul serviciului militar, a fost dirijorul unui ansamblu artistic din Timișoara, unde a descoperit pasiunea pentru dirijat. Aici și-a perfecționat abilitățile, aprofundându-și cunoștințele și dobândind experiență în conducerea unui grup artistic.

Când s-a întors din armată, maestrul Max Weber l-a numit dirijor al Orchestrei de muzică populară *Garofița*, care a funcționat pe lângă Filarmonica de Stat Botoșani în perioada 1959-1962, orchestră ce a avut un urcuș rapid datorită ambiției și dăruirii dirijorului Costel Moisa, care ziua cânta la restaurant, iar după-amiaza făcea repetiții și probe cu orchestra, soliștii vocali și instrumentiștii, pregătind programe muzicale pentru concertele din regiune. În această perioadă, orchestra a realizat și o serie de filmări pentru *Societatea Română de Radio și Televiziune București*, participând cu producții artistice noi la diverse emisiuni în cadrul studiourilor din capitală, contribuind astfel la promovarea muzicii populare moldovenești în rândul unui public larg, aducând tradițiile locale și autenticul folclor botoșănean în casele multor telespectatori din întreaga țară.

În august 1970 s-a înființat la Botoșani Orchestra de muzică populară a Consiliului Județean al Sindicatelor, condusă de prof. Ion Prelipceanu,

un talentat fluieraș venit de la Suceava. Începând cu a doua stagiune, orchestra și-a afirmat apartenența nu numai prin schimbarea denumirii în *Stejărelul*, ci și prin angajarea Laurei Lavric și a lui Costel Moisa ca solist instrumentist al orchestrei. După doar șase luni, a preluat pupitrul dirijoral tot de la violonistul Nichi Grigoriu, aducând cu sine și denumirea de *Rapsozii Botoșanilor*. Ulterior, în toamna anului 1974, maestrul Ioan Cobălă a venit la conducerea orchestrei, transformând-o într-un adevărat laborator de cercetare și valorificare a folclorului tradițional botoșănean.

Talentul și pasiunea pentru folclor l-au determinat să devină, mai târziu, dirijorul Orchestrei de muzică populară *Trandafir Moldovenesc* a Sindicatului IJGCL Botoșani, o formație care a câștigat rapid aprecierea publicului datorită stilului autentic. În perioada 1979-1989, orchestra a trecut sub egida Clubului muncitoresc *23 August*, iar sub conducerea lui Costel Moisa, aceasta a continuat să aducă în fața publicului melodiile tradiționale ale folclorului moldovenesc, cu o muncă și o dedicare constantă, participând la mai toate fazele Festivalului Național *Cântarea României*, unde au obținut premii importante pentru autenticitatea interpretării și păstrarea vie a folclorului tradițional local.

A cântat și colaborat în spectacole cu mai toți marii artiști și interpreți din țară: Maria Lătărețu, Angela Moldovan, Rodica Bujor, Ion Luican, Ștefan Lăzărescu, George Hazgan, Ștefan Bănică, Stela Popescu, Doina Badea, Maria Cornescu, Dolăneștii, Maria Ciobanu, Irina Loghin, Benone Sinulescu, Sofia Vicoveanca, Laura Lavric, Daniela Condurache, Ionel Schipoancă, Nelu Huțu, Vasile Cănanău, Artemiza Bejan, Constantin Leizeriuc, Anton Achiței, Alexandru Dumbravă, Viorica Galan, Laurențiu Buta, Cornelia Ciobanu, Iorgu Sârbu, Sile Dinicu, Doru Farcaș, Constantin Mândrișteanu, Cozmiță Lascarache etc.

În anul 1967 a apărut sub îngrijirea lui Ștefan Pintilie, culegerea de folclor muzical-instrumental *Cântec și joc*, editată de Casa regională a creației populare Suceava, cartea cuprinzând peste 80 de melodii populare botoșănene culese de Costel Moisa de la cei mai buni lăutari ai urbei.

În 1972, la propunerea dirijorului George Sârbu din Suceava, Costel Moisa a acceptat rolul unui cobzar bătrân, interpretând o doină sfâșietoare în filmul *Ciprian Porumbescu*, sub regia lui Gheorghe Vitanidis. Mai târziu, în anul 1979, datorită înfățișării sale autentice a fost ales să joace alături de Tudor Gheorghe, rolul unui violonist din taraful cobzarului Barbu Lăutaru, în câteva secvențe ale filmului *Vis de ianuarie*, regizat de Nicolae Oprițescu.

Costel Moisa, cunoscut în lumea muzicală ca *Leopardul argintiu*, a fost o legendă a folclorului botoșănean, iar acest apelativ nu era doar un titlu dat din admirație, ci reflecta perfect abilitățile sale tehnice excepționale la acordeon. Supranumit astfel datorită rapidității și preciziei cu care își mânua instrumentul, Moisa reușea prin agilitatea degetației sale să execute pasaje dificile cu o ușurință uimitoare, iar sunetul instrumentului său să fie inconfundabil. Talentul nativ și tehnica desăvârșită îl făceau să pară mai degrabă un magician al muzicii, capabil să transpună fiecare emoție în acorduri delicate, dar pline de forță, reușind să îmbine cu măiestrie tehnica impecabilă cu sensibilitatea artistică, devenind nu doar un lăutar de excepție, ci și un adevărat simbol al folclorului local.

Era foarte solicitat la nunți și petreceri, fiind un instrumentist dorit și așteptat la evenimente private din întreaga zonă. Pe lângă acest succes, el era un obișnuit al Restaurantelor *Suceava*, *Miorița*, *Flora*, unde

își exprima talentul, dezvăluind aici „spiritul creativ al geniului popular” ce se manifesta din plin, creând improvizații și melodii pe loc, care încântau publicul și îi aduceau aprecieri pentru abilitatea de a adapta muzica la atmosfera fiecărui moment. Știa să cânte și la saxofon ca tatăl său, cocheta cu vioara ca în copilărie, stăpânea cu precizie ritmul la baterie, având capacitatea de a sincroniza perfect tempo-ul și dinamica pieselor, dar instrumentele sale de referință au fost acordeonul, pianul și orga.

Costel Moisa știa să cânte cu farmec un cântec popular românesc, o chansonetă, dar și o romanță sentimentală, care aducea atâta plăcere sufletului sau chiar un cântec de muzică ușoară, jazz sau pop. Trecută prin inima și prin degetele sale, muzica nu se altera, aceasta, fără îndoială, pornea dintr-o dragoste deosebită, o pasiune autentică care dădea viață fiecărui acord și care făcea ca fiecare melodie să răsună cu o emoție pură, de la folclor autentic, lăutărie veche și până la café-concert și muzică de estradă.

„Iubea enorm jazz-ul: Louis Armstrong, Duke Ellington, Ella Fitzgerald, Stan Getz erau preferații săi. Costel Moisa considera acordeonul instrumentul tangourilor argentinienilor și al valsurilor franțuzești. Un instrument nelipsit din orchestrele de muzică populară și de la petrecerile de familie, însă mai important decât acordeonul, spunea el, este acordeonistul!” (Dumitru Ignat, „Interviuri în lumea artei – Costel Moisa”, 1996)

Costel Moisa era o persoană cu un farmec aparte, ale cărei trăsături se reflectau nu doar în atitudinea și comportamentul său, ci și în felul în care se exprima. Chiar și după trecerea timpului, acesta rămâne o figură memorabilă, iar poveștile sale sunt încă vii în sufletele celor care l-au cunoscut, iar tocmai datorită acestui farmec unic, multe dintre întâmplările și momentele amuzante cu el au rămas vii și se povestesc și astăzi.

Într-o perioadă în care muzica tradițională se confrunta cu provocările modernității, el a reușit să păstreze autenticitatea aceteia, adaptându-se totodată la cerințele unei lumi în continuă schimbare. Prin încrederea în propria sa artă și prin dăruirea cu care a cântat, nu doar că a perpetuat o moștenire muzicală valoroasă, dar a contribuit activ la consolidarea rolului lăutarilor în cultura românească. A fost, astfel, o adevărată legendă a muzicii populare, un simbol viu al unei epoci în care tradiția și inovația se întâlneau într-o armonie perfectă.

Costel Moisa a fost o emblemă a folclorului local și a lăutăriei autentice și va rămâne în amintirea tuturor ca un adevărat artist care a știut să pună în fiecare acord o fărâmbă din sufletul său. El nu doar că a cântat, dar a și trăit muzica, oferind lumii o moștenire de neprețuit care va răsună în inimile celor care i-au apreciat talentul și pasiunea.

Ciprian Iacinschi

Festivalul-Concurs de Ouă Încondeiate

22-23 martie 2025, ediția a IX-a, Rogojești, Botoșani

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, instituție publică de cultură aflată în subordinea Consiliului Județean Botoșani, în parteneriat cu Parohia „Nașterii Maicii Domnului” din Rogojești, Botoșani, a organizat Festivalul-Concurs de Ouă Încondeiate, desfășurat în Casa Pranică a Parohiei de la Rogojești.

Sâmbătă, 22 martie 2025, a avut loc concursul dedicat secțiunii adulți.

În acest an, tema din cadrul acestei secțiuni a fost „peștele”, având în vedere faptul că pe data de 25 martie 2025 este Buna Vestire.

Tot sâmbătă a avut loc și lansarea catalogului „Meșteșugul ouălor încondeiate din zona etnografică a Botoșanilor”, realizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani.

În aceeași zi, în pauza de jurizare au răsunit priceșne interpretate de tineri soliști talentați după cum urmează: Didi Cojocariu, Denisia Georgiana Sănduleac, Grupul vocal „Flori din plai botoșănean” al Școlii Populare de Arte „George Enescu” din Botoșani, profesor

coordonator Trofin-Ojog Alexandra.

De altfel, duminică, 23 martie 2025, concursul a continuat cu secțiunea dedicată copiilor. Tema secțiunii a fost „floarea”, având în vedere faptul că sărbătoarea Paștilor cade totdeauna la începutul primăverii, când întregă natură învie.

În cea de-a doua zi a concursului, imediat după slujbă, în Biserica „Nașterea Maicii Domnului” au răsunit trei priceșne interpretate de tânăra și talentata Elisabeta Șeremet, apoi în pauza de jurizare, au continuat să răsune priceșne prin glasul altor două tinere talentate: Ionela Prîsniac și Andreea Macuc.

În cadrul festivalului, ne-au onorat și bucurat cu prezența doamna Silvia Cozmîncă, meșter popular și președinte Asociației „Art-Meșteșugurile Prutului” din Iași și doamna etnograf Steliana Băltuță.

În cadrul acestei ediții membrii juriului au fost: meștera populară Maria ZOIȚANU, din Mihai Viteazu, Ungureni, Botoșani - cea care a fost și președinta juriului, meștera populară Celica Iuliana NISTOR din Rogojești, Botoșani, și meșterul popular și actorul Gabriel Viorel SCALSCHI din Rogojești, Botoșani.

În urma jurizării s-au acordat următoarele premii:

Secțiunea adulți:

Trofeul secțiunii

Iasinovschi Petronela din Paltinu,
Vatra Moldoviței, Suceava;

Premiul I

Loba Iuliana din Paltinu,
Vatra Moldoviței, Suceava;

Premiul I

Gorban Maria din Măgura,
Ulma, Suceava;

Premiul al II-lea

Boiciuc Rodica din Bălcăuți, Suceava;

Premiul al II-lea

Semeniuc Viorica din Moldovița, Suceava;

Premiul al III-lea

Omania Vasilina din Brodina, Falcău, Suceava;

Premiul al III-lea

Omania Paula din Brodina, Falcău, Suceava;

Mențiune

Palaghiciuc Violeta din Moldovița, Suceava;

Mențiune

Buhalo Elena din Paltinu, Vatra Moldoviței, Suceava;

Mențiune

Pop Lucica din Vatra Dornei, Suceava;

Mențiune

Bohaiciuc Elena din Rogojești, Botoșani;

Mențiune

Candrea Minorica din Dorna Candrenilor, Suceava;

Mențiune

Coriciuc Silvia din Rogojești, Botoșani.

Premiul special pentru pasiune și dedicare
Giuraniuc Rodica din Rogojești, Botoșani;

Premiul special pentru pasiune și dedicare
Fundur Victoria din Rădăuți, Suceava;

Premiul special pentru pasiune și dedicare
Petrasciuc Dorina din Rogojești, Botoșani;

Premiul special pentru participare neîntreruptă
Todașcă Elena din Poiana Stampei, Suceava;

Premiul special pentru participare neîntreruptă
Giuraniuc Aurora din Rogojești, Botoșani;

Premiul special pentru port popular
Pop Lucica din Vatra Dornei, Suceava;

Premiul special pentru port popular
Loba Iuliana din Paltinu, Vatra Moldoviței, Suceava;

Premiul special pentru model arhaic
Candrea Victoria-Ana din Poiana Stampei, Suceava;

Premiul special pentru model arhaic
Semenciuc Viorica din Rogojești, Botoșani;

Premiul special pentru model arhaic
Ciuvercă Aurelia din Paltinu, Vatra Moldoviței, Suceava;

Premiul special pentru cea mai frumoasă
și îngrijită colecție de ouă încondeiate
Omania Paula din Falcău, Brodina, Suceava;

Premiul special pentru cea mai frumoasă
și îngrijită colecție de ouă încondeiate
Omania Vasilina din Falcău, Brodina, Suceava.

Secțiunea copii:

Premiul special

Bîlbă Maria din Rogojești, Botoșani
(Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret);

Premiul I

Comorișan Ilinca din Moldovița, Suceava;

Premiul I

Naschi Parascheva Mariana din Vlădeni
(Școala Gimnazială Nr. 1 din Vlădeni, Botoșani);

Premiul I

Balașa Nicoleta din Suceava
(Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava);

Premiul al II-lea

Fercalo Diana din Rogojești
(Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava);

Premiul al II-lea

Ceucă Ecaterina din Suceava
(Colegiul „Petru Rareș” Suceava);

Premiul al II-lea

Moroșanu Evelina din Suceava
(Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava);

Premiul al III-lea

Pintilescu Denisa-Ionela din Poiana Negri,
Dorna Candrenilor, Suceava
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava);

Premiul al III-lea

Constantineanu Delia Maria din Vlădeni
(Școala Gimnazială Nr.1, Vlădeni, Botoșani);

Premiul al III-lea

Tudorache Matilde Ioana din Vlădeni
(Școala Gimnazială, Nr. 1, Vlădeni, Botoșani);

Premiul al III-lea

Ivaniciuc Elena-Anastasia
(Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Mihăileni);

Premiul al III-lea

Iurea Alexandru
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava);

Premiul al III-lea

Danciuc Alexandra Ioana
(Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Mihăileni);

Mențiune

Gorban Ioana din Măgura, Ulma, Suceava;

Mențiune

Horomnia Miruna Elena din Vlădeni
(Școala Gimnazială Nr.1, Vlădeni, Botoșani);

Mențiune

Ursuț Ioana
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava);

Mențiune

Botez Alessia-Sara
(Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Mihăileni);

Mențiune

Pînzaru Elena Mihaela din Suceava
(Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Suceava);

Mențiune

Coste Anastasia-Andreea
(Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Mihăileni);

Mențiune

Boca Larisa
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava);

Mențiune

Huțuleac Ștefania-Natalia
(Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Mihăileni).

Premiul special pentru pasiune și dedicare

Georgiță Crina, Dorna Candrenilor, Suceava
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava);

Premiul special pentru pasiune și dedicare

Tapalagă Alessia Elena din Vlădeni
(Școala Gimnazială, Nr. 1, Vlădeni, Botoșani);

Premiul special pentru cea mai frumoasă

și îngrijită colecție de ouă încondeiate

Bîlbă Maria, Rogojești, Botoșani
(Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă”, Siret);

Premiul special pentru cea mai frumoasă

și îngrijită colecție de ouă încondeiate

Pintilei Alexia Nicoleta din Vlădeni,
(Școala Gimnazială, Nr. 1, Vlădeni, Botoșani);

Premiul special pentru port popular

Ivaniciuc George Marian
(Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Mihăileni);

Premiul special pentru cel mai arhaic model

Danciuc Vlad Ștefan
(Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici”, Mihăileni);

Premiul special pentru cel mai arhaic model

Candrea Andrada din Teșna, Coșna, Suceava
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava);

Premiul special pentru port popular

Costea Maia-Elena din Podu Coșnei, Coșna, Suceava
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava);

Premiul special pentru port popular

Boca Larisa
(Clubul Copiilor Vatra Dornei, Suceava).

Referent Compartiment
Artă Populară Artizanală
și Meșteșuguri Tradiționale,
Daliana BEJAN

FESTIVALUL - CONCURS DE MUZICĂ SACRĂ

Ediția a VI-a, 2025

De câțiva ani încoace, în perioada Postului Mare - urcușul duhovnicesc spre înviere, Botoșaniul găzduiește un festival care este menit să ne adune pe toți în rugăciune și în cugetare, să căutăm în adâncul sufletelor noastre și să ne regăsim pe noi înșine. Coruri de copii, de tineri și de adulți aduc în atenție importanța muzicii sacre în formarea și dezvoltarea valorilor spirituale.

Festivalul Concurs de Muzică Sacră, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, a ajuns la a VI-a ediție și a avut loc pe data de 29 martie 2025 la Casa Tineretului Botoșani.

Festivalul a avut ca prezentatoare pe una din faimoasele „Fete din Botoșani”, managerul Centrului de Creație - Iustina Irimia - Cenușă care a eclipsat nu doar prin profesionalismul de care dă dovadă, dar și prin eleganță și rafinament.

Cele 14 coruri participante atât din România cât și din Republica Moldova la cele 4 categorii existente, au reușit să impresioneze atât juriul cât și publicul care a umplut sala Casei Tineretului din Botoșani, dornic să simtă puterea tămăduitoare a muzicii sacre.

Corurile au fost jurizate de: Marius- Ioan Corugă - profesor de ansamblu coral la Liceul de Artă „Victor Brauner” Piatra-Neamț și la Liceul Teologic Ortodox - Piatra Neamț, Pr. Ciprian - Iulian Rusu, arhidiacon la Mitropolia Moldovei și Bucovinei- Iași, coordonator ale activităților diaconilor Catedralei Mitropolitane din Iași, sectorul de activitate Teologie Liturgică practică și muzică bisericească, dirijor al Corului psaltic „Chivotul” al Catedralei Mitropolitane, Iași și Alexandru Liviu Mocanu - prof. la Liceul de Artă „Ștefan Luchian” - Botoșani, fondator și dirijor la Corul de Copii și Tineret Botoșani, Administrator la Alma's Academy Botoșani au fost cei care au cântărit, evaluat și notat corurile care au evoluat pe scenă în concurs.

În murmurul gingaș de copii cu dor de cer, al tinerilor cu registre vocale de primăvară și al adulților care zdrobesc inimile ascultătorilor cu interpretarea neumelor încărcate de anumite semnificații care te poartă în stilul bizantin, cele o sută de lumânări pălpânde au întregit decorul și ne-au transpus într-o altă dimensiune a timpului.

Punctul culminant al evenimentului a adus multă bucurie, suspans, și multă emoție, avându-i ca invitați de

onoare în recital pentru prima dată la Botoșani pe mult îndrăgiții și renumiții membri ai Grupului Psaltic „Tronos” al Patriarhiei Române din București, dirijor arhid. Mihail Bucă, care au oferit un moment memorabil în cadrul Festivalului Concurs Coral de Muzică Sacră. Ei au făcut ca inimile celor de pe scenă să vibreze împreună cu a celor din sală și să cânte împreună rugăciuni care s-au înălțat spre cer spre bolta veșniciei.

Festivalul s-a încheiat cu premierea corurilor după care toți au participat la o agapă frățească organizată de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani. Trofeul Festivalului a fost câștigat de Corul „Cantabile” din Chișinău, Republica Moldova.

**Categoria - coruri de copii
ale așezămintelor culturale,
ale parohiilor și grupuri vocale
(cu vârsta cuprinsă între 8 și 14 ani)**

Premiul I

Corul „Axios”
Orhei Rep. Moldova,
dirijor Usatîi Anghelina;

Premiul al II-lea

Corul Școlii „Filip Toderășcu”,
Ialoveni R. Moldova,
dirijor Cristina Mereacre;

Premiul al III-lea

Corul „Sf. Antonie cel Mare”, Botoșani,
dirijor Cristian Dumitru Onofrei;

Mențiune

„Sf. Ierarh Nicolae”, Botoșani,
dirijor Gabriel Azamfirei.

**Categoria coruri de adulți
ale așezămintelor culturale,
ale parohiilor și grupuri vocale
(cu vârsta peste 15 ani)**

Premiul I

Corul Bisericii Militare Botoșani,
dirijor Ilaș Victor Marian;

Premiul I

Corul „Cantabile” Chișinău,
R. Moldova,
dirijor Elena Marian;

Premiul al II-lea

Corul „Angeli”, Iași,
dirijor David Florin Valentin;

Premiul al III-lea

Corul „Muguri de cânt”,
Valea Lupului, Iași,
dirijor Mariana Macarie;

Premiul al III-lea

Corul „Sf. Dimitrie cel Nou”, Iași,
dirijor Mihaela L. Gârlea;

Mențiune

Corul „Cantus Armonia”,
Piatra Neamț,
dirijor Chelsoiu Severin Iulian.

**Categoria - Grupuri Muzică Psaltică
(coruri mixte, sau pe voci egale bărbătești)**

Premiul I

Corul Sf. Ioan Botezătorul, Botoșani,
dirijor Gheorghe Bulboacă;

Premiul al II-lea

Grupul Psaltic „Filotheos”, Botoșani,
dirijor Gheorghe Bulboacă;

Premiul al III-lea

Corul „Antoniada”
al Bisericii „Sf. Antonie cel Mare, Botoșani,
dirijor Cristian-Dumitru Onofrei;

Mențiune

Corul „Elefterios”, Botoșani,
dirijor George Gontineac.

Cele câteva ore petrecute în compa-
nia corurilor care ne-au încântat sufletele,
ne-am simțit mai aproape de cer, ne-am
amintit cine suntem, am urcat Golgota și am
întrezărit Învierea Domnului, Cel care și-a
dat viața pentru noi ca mai apoi să ne dea
viața cea veșnică. Hristos a înviat!

Consultant artistic - Compartiment Muzică,
Mariana Ichim Hodan

Expoziția de artă - Anotimpul Renașterii

Forme, culoare și emoție în creațiile viitorilor artiști plastici

Primăvara este, de secole, simbolul vieții care renaște, al naturii care învinge iarna, al speranței care se înfiripă cu fiecare floare deschisă. Cu această forță simbolică în minte și cu energia creativă a tinerilor artiști, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani a găzduit, pe 12 martie 2025, expoziția Anotimpul Renașterii, un eveniment organizat în parteneriat cu Liceul de Artă „Ștefan Luchian”. Manifestarea a avut loc în holul Casei Văsescu, spațiu care a devenit, tot mai des, un adevărat atelier deschis al tinerei generații de artiști botoșăneni.

Curatoriată de Theodora Gheorghiu, consultant artistic al Compartimentului de Arte Vizuale, expoziția „Anotimpul Renașterii” a prins contur prin implicarea și dedicarea profesorilor coordonatori Andrușcă Ciprian, Dolhescu Genoveva și Strugariu Adina, care au ghidat elevii în procesul de creație artistică. Prin îndrumarea lor atentă și prin încurajarea exprimării personale, lucrările prezentate reflectă nu doar cunoștințele tehnice dobândite în cadrul orelor de atelier, ci și un parcurs creativ autentic, în care ideea, emoția și forma se împletesc armonios. Acești profesori au reușit să stimuleze încrederea și curajul tinerilor artiști de a-și afirma propria voce vizuală.

Lucrările expuse au fost realizate de elevii Liceului de Artă „Ștefan Luchian” Botoșani, tineri aflați într-un parcurs formativ care le solicită nu doar abilitățile tehnice, ci și viziunea, sensibilitatea și capacitatea de reflecție vizuală. Expoziția își găsește firul roșu în ideea de regenerare – atât a naturii, cât și a spiritului uman. Elevii, prin prisma propriei sensibilități, au interpretat primăvara nu doar ca anotimp fizic, ci ca stare de spirit: un nou început, o revenire la lumină, o reactivare a simțurilor.

Lucrările expuse sunt o invitație la reflecție și bucurie: flori în plină înflorire, peisaje revigorante, siluete umane conturate de energie sau fragilitate, compoziții decorative inspirate din simboluri tradiționale. Diversitatea abordărilor exprimă libertatea creativă acordată tinerilor artiști și deschiderea spre o educație vizuală modernă.

Anotimpul Renașterii este un titlu ales cu grijă, care surprinde în mod inspirat esența atât a lucrărilor, cât și a contextului în care ele au fost create. Primăvara este percepută din cele mai vechi timpuri ca simbol al reînnoirii vieții – în natură, dar și în sufletul omului. Este anotimpul revenirii la lumină, al unui nou început, al delicateții și al promisiunii. În mitologia universală, dar și în credințele populare românești, primăvara este legată de fertilitate, de viață și de celebrarea frumosului.

Pentru elevii Liceului de Artă, primăvara este, totodată, momentul în care roadele muncii din atelier încep să capete vizibilitate. Expoziția devine, astfel, o renaștere simbolică a fiecărui tânăr artist, care își face cunoscută viziunea și îndrăznește să expună o parte din sine. Legătura dintre titlu și conținut este profundă: lucrările nu doar ilustrează primăvara în sens concret, ci propun o privire interioară asupra schimbării, înfloririi și regăsirii.

Expoziția „Anotimpul Renașterii” a fost nu doar o încununare a efortului creativ al unor elevi pasionați, ci și un eveniment care confirmă valoarea învățământului artistic din Botoșani. Prin lucrările expuse, am fost martori la o explozie de culoare, sensibilitate și prospețime, dar și la un exercițiu sincer de căutare identitară prin artă. Este un început promițător, o renaștere simbolică ce merită sprijinită și continuată.

Un moment deosebit al vernisajului a fost susținut de Petrescu Patrick, elev al Liceului de Artă „Ștefan Luchian”, care a încântat publicul cu un moment artistic la vioară. Interpretarea sa sensibilă și expresivă a completat armonios atmosfera expoziției, aducând un plus de emoție și eleganță evenimentului.

Consultant Artistic
al Compartimentului Arte Vizuale,
Gheorghiu Theodora

Ateliere de lucru încondeierea ouălor

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, instituție publică de cultură, aflată în subordinea Consiliului Județean Botoșani, a organizat în perioada 1-10 aprilie 2025, următoarele ateliere de încondeiere/închistrire a ouălor pascale, după cum urmează:

1 aprilie

Sediul de activitate al Asociației Părinților Copiilor cu Autism din județul Botoșani;

2 aprilie

Biserica Sfântul Nicolae din Sărata, Mihălășeni, Botoșani;

7 aprilie

Școala Gimnazială „Mihai Constantineanu” Dorobanți, Botoșani;

8 aprilie

Școala Gimnazială Nr. 1 Blândești, Botoșani;

10 aprilie

Școala Gimnazială Nr. 1 Gorbănești, Botoșani.

În cadrul primelor două ateliere de lucru, participanții au descoperit tainele meșteșugului amintit de la meștera populară URSULEAN MARIA din Bucecea, Botoșani, iar în cadrul celorlalte, participanții au descoperit același meșteșug de la meștera populară ALEXA ELENA din Vorona, Botoșani.

Aflându-ne la acel moment, în așteptarea celei mai însemnate sărbători, sărbătoarea Paștilor sau Învierea Domnului, alături de participanți ne-am (re)amintit meșteșugurile tradiționale, precum datinile și credințele specifice perioadei pascale.

Participanți în cadrul atelierului din ziua de 1 aprilie

Sediul de activitate al Asociației Părinților Copiilor cu Autism din județul Botoșani: Amăriuței Antonia, Ilaș Robert, Gavril Rareș, Brehuiescu Iustin, Constantin Vlad, Maftan Narcis, Diaconu Tony.

Participanți în cadrul atelierului din ziua de 2 aprilie

Biserica Sfântul Nicolae din Sărata, Mihălășeni, Botoșani: Țugu Emilia, Găgiuc Rodica, Zahariuc Lili, Zvâncă Lili, Fântânariu Mariana, Gherasim Maricica, Alexa Ionela, Toma Corina, Miron Liliana, Hatman Coca, Șaradan Cecilia, Păsălu Mariana, Damian Doina, Damian Petronela, Ciubotariu Laura, Damian Alexandra, Melniciuc Monica, Zahariuc Mihaela, Pașălu Valentina, Hrițcu Mirela, Pleșca Rodica, Gagiuc Raluca, Miron Cornelia, Mihai Florentina, Cantemir Vasilica și Șosu Pamfilica.

Participanți în cadrul atelierului din ziua de 7 aprilie

Școala Gimnazială „Mihai Constantineanu”
Dorobanți, Botoșani:

Anastasei Alessio Petru, Brehuieșcu Diana
Valentina, Codău Maria Alexandra, Mendela
Alexandra Iasmina, Miron Bogdan Matei, Pătrar
Larisa Maria, Sumanariu Ștefania Anastasia,
Călin Andrada, Ciobanu Rareș Ștefan, Cioran
Larisa Gabriela, Constantin Rut, Curelariu
Karina Maria, Lăcătuș Laura Denisa, Huțanu
Amalia, Manole Andrei Mădălin, Stanciu Slome,
Balan Ștefan Gabriel, Constantin Samuel, Cazacu
Iuliana Miruna, Gologan Miruna, Mihai Larisa
Anais, Pascariu Luca Andy

Participanți în cadrul atelierului din ziua de 8 aprilie

Școala Gimnazială Nr. 1 Blândești, Botoșani:
Aparaschivei Alesia Florentina, Baci Augustina
Ana-Maria, Chiriac Bianca Gabriela, Damian Iulia,
Frunze Ana-Maria, Huțanu Adina-Bianca, Maxim
Diana Maria, Pancu Petronela, Ursu Alesia Maria,
Afilipoaei Jessica Ștefania, Ailoe Andrei Gabriel,
Aniculesei Iulian Alexandru, Bârsan Maria
Ștefania, Ciornohac Amalia, Gorghi Elena, Haluță
Flavius George, Ilas, Mario Constantin, Mărisac
Claudiu Vlad, Melinte Anastasia Ruxandra, Melinte
Răzvan David, Nastasiu Daria Valentina, Răileanu
Georgiana Denisa, Toader Luca Darius, Turcu
Bogdan Andrei, Zbanț Sânziana Georgiana,
Andrici Antonio, Baltag Daria, Bigheiu Alexandru,
Chiriac Aida, Chiriac Beatrice, Ciobanu Ștefan,
Ciornohac Ștefan, Cojocaru Luca, Dănilă Alessia,
Geană Andreea, Haluță Ștefania, Lionte Davide,
Marian Rareș, Pașparan Miruna, Pânzaru
Ana-Maria, Rotaru Constantin, Strungaru Robert,
Ștefan Iulia, Tudosanu Elena.

Participanți în cadrul atelierului din ziua de 10 aprilie

Școala Gimnazială Nr. 1 Gorbănești, Botoșani:

Ănechitei Marius Mădălin, Avasilcăi Ștefania, David Lucian, Turcu Maria, Aciobăniței Antonia Petronela,
David Paula, Aciobăniței Mihaela, Ciotoi Ada Gabriela, Poamă-Neagră Simona Florentina, Grădinariu
Ioana, Apației Patrisia Dumitrița, Pintilii Bianca Maria, Froicu Petru Andrei, Hoancă Ruby Mikaela,
Aionesei Alexandra Adelina, Asaftei Narcisa Gabriela, Răileanu Adriana Yandira, Despău Ionela Lavinia,
Petrescu Matei Andrei, Albu Ioana Bianca, Ostricean Geanina, Petcu Elena, Sauciuc Oana Mădălina,
Prisacariu Constantinică Denisa.

Referent
Compartiment Artă Populară Artizanală
și Meșteșuguri Tradiționale,
Daliana BEJAN

BRÂNCUȘI

OMAGIU RETROSPECTIV. O DATĂ ÎN VIAȚĂ!

Paris, Centre Pompidou, 3 aprilie 2024.

Rând. Așteptare. Emoții!
200 de sculpturi Brâncuși.
Omagiul suprem adus părintelui sculpturii
moderne!

Amintiri.
Târgu Jiu – Calea Eroilor:
MASA TĂCERII,
POARTA SĂRUTULUI,
COLOANA FĂRĂ DE SFÂRȘIT,
Buzău – RUGĂCIUNE,
București – BUST DR. CAROL DAVILA.

La Timișoara nu am fost.

Urcăm încet spre sanctuarul BRÂNCUȘI.
Fotografii! Multe!

Brâncuși sculptorul ideilor. Legendă și
adevăr!

„ARTA ABIA ACUM ÎNCEPE”
Prima imagine – 3 COCOȘI – MONUMENTALĂ!
Impresionant! Un nou început!
Formă și dimensiune, figurativ-stilizat!
Albul din atelierul lui Brâncuși –
Deschiderea “GALICĂ” – Simbol!
Emoții!!

SĂRUTUL,
PASĂREA,
COCOȘUL,
PEȘTELE – zbor & vis.
Marmură, bronz, ghips
Foșnetul vieții – păsări în spațiu și măiestre.
Alb, albastru, auriu.
Oglinda bronzului polisat – arta luminii
“forme aproape absolute” – Brâncuși
PRINȚESA X,
PASĂREA DE AUR,
LEDA,
PORTRETUL LUI NANCY CUNARD,
MUZA.

Desen de Sorin Nicolae

CROCODILUL – lucrare puțin cunoscută (această bucată de lemn l-a ajutat pe sculptor să se salveze de la înec) ce a devenit parte integrantă din atelier – operă dadaistă după Tristan Tzara.

Crocodilul apare în scrisorile de dragoste dintre Marthe Lebherz și Brâncuși. Povestea de dragoste se regăsește în piesa de teatru „Istoria crocodilului”.

În inima expoziției: ATELIERUL – loc de taină și iubire – o catedrală și totodată un laborator de artă modernă, universul unde Brâncuși se întâlnește cu prietenii, Artiști și literați, cu colecționari și cu mulți români.

Lemn, piatră, fier
Socuri și sculpturi
Unelte & scule

Filme, fotografii și desene – desene de sculptor,

idei după sculpturi, esență și rafinament.

Gânduri și emoții.

Muzică, triluri oltenesti – MARIA TĂNASE.

Atelierul nu mai este un acvariu.

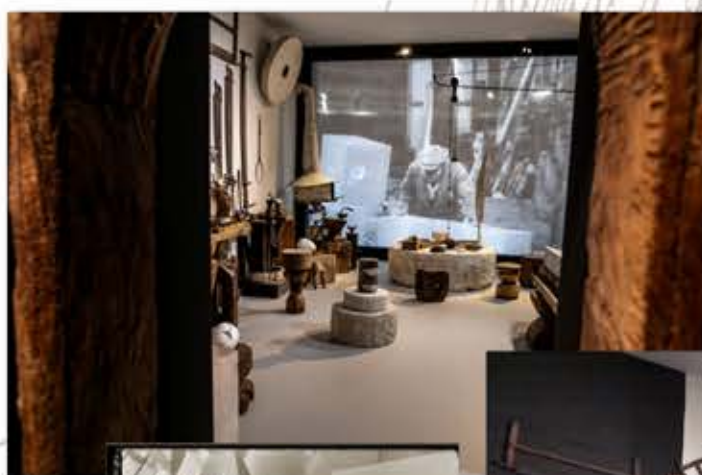
Fără zidul de sticlă.

Este nucleul principalelor opere.

E știință arhitecturală.

A inventat instalația.

Socul e adus la nivel de operă.

PORTRETUL DOAMNEI MEYER

lemn în formă pură

MICUȚA FRANȚUZOaică,

FIUL RISIPITOR,

VRĂJITOAREA,

ADAM ȘI EVA,

HIMERA,

CARIATIDĂ.

Transfigurări artistice ale vieții

Stilizare, esențializare

Ideile, în raport cu materia și rădăcinile arha-

ice, prelungesc temele folclorice – mitologice

în desăvârșirea universalității.

Brâncuși inspiră.

Limbajul formelor

Suprapus în ritmul abstract

Emancipează noi structuri

LEDA,

FOCA,

NEGRESĂ,

ȚESTOASA ZBURĂTOARE.

CUMINȚENIA PĂMÂNTULUI

Expusă alături de „GAUGAIN”

Vecinătatea nu ajută

Se influențează una pe alta

Se sufocă.

Păcat.

COLOANA
Coloane de diferite dimensiuni și materiale
Înșiruiți de clepsidre
Prin care timpul curge
Între cer și pământ
SIMBOL.
Bradul mortului, Stâlpul nunții
Stâlpul de Armindeni, Stâlpul de Sânmedru
Coloana Cerului
Operă de artă unică în lume!
Axis mundi
Înălțare!
Verticalitate!
Văd alături de Turnul Eiffel Coloana Infinitului,
două simboluri, două verticalități.
1889, Paris – 1938, Târgu Jiu – desăvârșiri
universale.

Zborurile prezentate în ferestre
Planări deasupra Parisului.
Planări deasupra Lumii.

În acest material am încercat să surprind și să prezint impresiile mele, în calitate de artist vizual, la vizionarea expoziției retrospective dedicate lui Constantin Brâncuși, organizată la Centrul Pompidou din Paris, în perioada 27 martie – 1 iulie 2024.

Prezentarea mea este atipică, nesocotind regulile stricte de redactare a unui text științific, deoarece este foarte greu să le respect atunci când emoțiile artistice profunde devin singurul judecător. Am încercat să mă exprim cât mai liber, calduros, marcat de tot acest univers de forme și idei, de stilizări transformate în esențe, de simboluri și mituri, adunând laolaltă lemn și piatră, bronz, marmură și ipsos, care se amestecă într-un spațiu ultra-modern, constituind un adevărat sanctuar dedicat lui Constantin Brâncuși, acest adevărat sculptor al ideilor.

Înainte de această vizită, impresiile mele despre Brâncuși s-au „construit” din cărțile pe care le-am citit despre artist, din diverse albume de artă care i-au fost dedicate de-a lungul timpului, din vizionarea mai multor piese expuse la diferite muzee, din „întâlnirea” cu lucrările lui Brâncuși de la Tg. Jiu și din diverse documentare prezente în zona audio-vizual. Acum eram „acasă” cu Brâncuși.

Liviu Șoptelea

BIBLIOGRAFIE:

- Bach, Teja Friedrich, Constantin Brâncuși. Metamorphosen Plastischer Form, Köln, 1987.
Brezianu, Barbu, Opera lui Constantin Brâncuși în România, Editura Academiei Române, București, 1974.
Comarnescu, Petru, Brâncuși. Surse arhetipale, Editura Junimea, Iași, 1982.
Comarnescu, Petru; Eliade, Mircea; Jianou, Ionel; Témoignages sur Brâncuși, Paris, Arted, 1982.
Comarnescu, Petru; Eliade, Mircea; Jianou, Ionel; Mărturii despre Brâncuși (Témoignages sur Brâncuși), Ed. Fundației „Constantin. Brâncuși”, Târgu Jiu, 1997.
Deac, Mircea, Brâncuși. Surse arhetipale, Editura Junimea, Iași, 1982.
Eliade, Mircea, Coloana infinită, piesă de teatru.
Fundația Culturală META, Un secol de sculptură românească, Arhivat în 5 mai 2015, la Wayback Machine. Dicționar A-D Colecția Sinteză, Editura META, 2001, pp. 77 – 82.
Giedion-Welcker, Carola, C. Brâncuși, Basel, Stuttgart, 1958.
Geist, Sidney, Brâncuși. A Study of the Sculpture, U.S.A. Grossman Publishers, New York, 1968.
Grigorescu, Dan, Brâncuși, Editura Meridiane, București, 1980.
Grigorescu, Dan, Brâncuși și secolul său, Editura Artemis, București, 1993.
Hăulică, Dan, Brâncuși ou L'anonymat du génie, Editura Meridiane, București, 1967.
Hulten, Pontus; Dumitrescu, Natalia; Istrati, Alexandra; Brâncuși, Flammarion, Paris, 1986.
Jianou, Ionel, Brâncuși, Editura Artes, Paris, 1963.
Jianou, Ionel; Noica, Constantin; Introduction a la sculpture de Brâncuși, Editura Artes, Paris, 1982.
Mocioi, Ion, Brâncuși: Ansamblul de la Târgu-Jiu, Editura Constantin Brâncuși, Târgu Jiu, 1971.
Paleolog, Vasile Georgescu, Tinerețea lui Brâncuși, Editura Tineretului, București, 1967.
Pogorilovschi, Ion, Comentarea capodoperei, Editura Junimea, Iași, 1999.
Radu Varia, Brâncuși, Éditions Gallimard, coll. « Livres d'art », 1989, 319 pp. ISBN: 978-207011619.
Shanes, Eric, Brâncuși, Published by Abbeyville Press, New York, 1989.
Spear, Athena T., Brâncuși's Birds, CAA monographs XXI, NYU Press, New York, 1969.
Vainer, Nelson, Brâncuși e outros maestros da escultura Romena, Rio de Janeiro, 1968.
Vlasie, Ioana (coord.), Dicționarul sculptorilor din România. Secolele XIX-XX, vol. I, lit. A-G Arhivat în 3 martie 2016, la Wayback Machine., Editura Academiei Române, București, 2011, pp. 83 – 92.
Zervos, Christian, C. Brâncuși, Cahiers d'Art, Paris, 1957.

Târg cu Gust din Botoșani

În fiecare colț de țară există oameni pasionați care, zi de zi, muncesc cu grijă pentru a ne oferi produse autentice, gustoase și sănătoase. Sunt producătorii locali – fermieri, apicultori, brutari, artizani – cei care dau viață piețelor și târgurilor din comunitățile noastre. Dacă vă întrebați ce înseamnă „local” sau de ce să alegem producătorii locali, vă răspundem noi: „local” înseamnă aproape. Înseamnă produse cultivate sau create în apropierea casei tale, de oameni pe care adesea îi poți întâlni, saluta și întreba cum au fost făcute produsele pe care le cumperi. Aceștia merită susținuți pentru: gustul adevărat al produselor, pentru modul de viață mai sănătos, pentru a sprijini comunitatea, pentru un viitor sustenabil, pentru păstrarea tradițiilor. Cu toate acestea, producătorii locali se confruntă adesea cu dificultăți precum accesul limitat la piețe, concurența cu produsele industriale și lipsa sprijinului instituțional. Inițiative precum târgurile de produse locale, platformele online de vânzare și programele de educare a consumatorilor sunt esențiale pentru a le facilita dezvoltarea.

Cu scopul de a proteja și de a face cunoscuți acești producători locali, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Botoșani alături de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, Consiliul Județean Botoșani, Direcția pentru Agricultură, Instituția Prefectului, Primăria Botoșani și Studio Mobilli SRL au organizat în perioada 11-13 aprilie 2025, un târg cu adevărat autentic, unde producătorii botoșaneni au putut să pună pe masă tot ce au pregătit mai savuros.

Piața Revoluției din Botoșani a prins viață cu arome îmbietoare, culori vibrante și voie bună, cu ocazia „Târg cu gust din Botoșani”, un eveniment dedicat celor care susțin agricultura și meșteșugurile din zonă. Zeci de producători din regiune și-au expus produsele:

- legume de sezon direct de la producători locali;
- produse lactate, inclusiv renumitul Cașcaval de Săveni;
- vinuri locale și artizanale;
- plăcinte, cozonaci, pască, perfecte pentru masa de Paște;
- produse apicole, dulcețuri și delicatese din trandafir;
- produse din carne de la cele mai apreciate carmangerii locale;
- usturoiul de Copălău, campionul gustului intens;
- conserve din pește, ouă ecologice;
- sucuri naturale din cătină și aronia;
- produse nealimentare precum articole de peisagistică, tincturi și produse cosmetice naturale;
- produse realizate de meșteșugari locali, care pun în valoare tradiția și talentul autentic botoșănean.

Pe lângă produsele producătorilor locali, pentru a da culoare și farmec evenimentului, tinerii artiști locali au adus atmosfera de sărbătoare în inima târgului, în fiecare zi. Patru ansambluri colaboratoare ale Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani: Ansamblul Folcloric „Ciobănașul” din Copălău, coordonat de Mihaela Gheorghiu; Ansamblul Folcloric „Flori de Corn” din Corni, coordonat de Corneliu Andronache; Ansamblul Folcloric „Doina Costeștilor” din Costești, coordonat de pr. Ioan Cașcaval; Ansamblul Folcloric „Codrulețul” din Vorona, coordonat de prof. Sergiu Dascălu; au urcat pe scena improvizată din fața Instituției Prefectului Județean Botoșani, în data de 13 aprilie 2025, duminică, în ziua de Florii, unde au adunat privirile a câtorva zeci de spectatori curioși prezenți la târg. Artiștii au prezentat suite de dansuri reprezentative localității lor, cântece de joc și muzică instrumentală.

Târgul a devenit astfel un spațiu al întâlnirii – între generații, între tradiție și prezent, între oameni care iubesc produsele naturale produse prin muncă și frumosul autentic.

Consultant artistic
al Compartimentului Tradiții Culturale
și Educație Permanentă,
Georgiana Ciotoi

Interviu cu Andreea Gheorghită

Iustina Irimia-Cenușă

„Am ales să mă apropii de muzica tradițională pentru că face parte din mine, dar în același timp am simțit nevoia să o aduc mai aproape de generația mea.”

1. Cine este Andreea Gheorghită?

Mă numesc Andreea Gheorghită, dar mulți mă cunosc ca Balkandreea. Sunt o persoană simplă, crescută într-un mediu care m-a învățat să prețuiesc sinceritatea, bunul simț și munca făcută cu rost. Încerc, prin ceea ce fac, să rămân autentică și să exprim cine sunt cu sinceritate, fără măști sau artificii. Am o pasiune pentru muzică, tradiții și tot ce înseamnă expresie artistică, dar nu mă consider o vedetă sau o persoană importantă – doar cineva care a ales să-și urmeze drumul cu inima deschisă.

Cred că oamenii simt când ceva e făcut cu sufletul, și dacă reușesc să transmit măcar o emoție sau un gând bun prin ceea ce creez, atunci pentru mine e suficient. Învăț în fiecare zi, greșesc, cresc, și îmi doresc ca drumul meu să rămână unul sincer, chiar dacă nu e perfect. Nu urmăresc succesul cu orice preț, ci mai degrabă conexiunile reale, simplitatea și bucuria de a face lucruri care contează, în felul meu.

2. Când, cum și cine a descoperit înclinațiile tale artistice? Moștenești pe cineva talentat din familie?

Încă de mică am simțit o atracție puternică față de muzică, iar acordeonul m-a fascinat de la prima întâlnire – mi-a plăcut cum sună și am spus imediat că vreau să cânt la el. Nu a fost ceva planificat sau influențat de altcineva, pur și simplu m-am îndrăgostit de acel sunet. Părinții mei m-au sprijinit și m-au înscris la Școala Populară de Arte din Botoșani, la vârsta de 5 ani.

În ce privește moștenirea artistică, ai mei mi-au spus că am avut un străbunic care cânta la vioară, iar unchiul meu cântă la orgă și acordeon – el a păstrat mereu legătura cu muzica, din pasiune, și cred că a contribuit cumva la atmosfera muzicală din familie. La noi nu există Crăciun sau Paște fără să facem o cântare împreună, e deja o tradiție care ne adună și ne bucură de fiecare dată.

3. Cine îți sunt mentorii și ghizii în cariera de până acum?

În primul rând, părinții mei. Nu neapărat ca mentori muzicali, ci ca sprijin constant și oameni care m-au ținut cu picioarele pe pământ. În același timp, m-am ghidat mult după mine însămi. Am cunoscut persoane valoroase pe parcurs, am legat multe prietenii în domeniu și cred că am învățat câte ceva de la fiecare. Fiecare om cu care am interacționat mi-a oferit, direct sau indirect, o lecție sau o perspectivă nouă. Nu m-am bazat pe un singur model, ci m-am format treptat, din tot ce am trăit și am întâlnit. Bineînțeles, am dat și de persoane care s-au dovedit a fi altceva decât păreau la început, dar și asta m-a ajutat. M-a învățat să fiu mai atentă, mai echilibrată și să îmi păstrez încrederea în propriul drum.

4. Ești în floarea adolescenței. Generația ta e atrasă mai mult de alte genuri muzicale care sunt acum în tendințe. De ce ai ales să te apropii de muzica tradițională românească? Ce reprezintă pentru tine muzica de factură tradițională?

Am ales să mă apropii de muzica tradițională pentru că face parte din mine, dar în același timp am simțit nevoia să o aduc mai aproape de generația mea. Am încercat să adaptez dorințele și gusturile tinerilor într-un stil propriu, combinând esența muzicii românești cu influențe moderne, cum ar fi techno, reggaeton sau alte sunete în tendințe. Așa simt că reușesc să păstrez tradiția vie, dar într-o formă pe care și cei de vârsta mea o pot înțelege și aprecia.

„Pentru mine, „Balkan Andreea” nu e doar un proiect, ci o extensie a personalității mele.”

5. Totodată, ai devenit virală cu adaptări muzicale din alte genuri muzicale, chiar cu parodii muzicale. Ce înseamnă pentru tine proiectul „Balkan Andreea”?

Pentru mine, „Balkan Andreea” nu e doar un proiect, ci o extensie a personalității mele. Prin el am reușit să combin tot ce iubesc: umorul, energia balcanică, influențele moderne și bucuria de a

fi diferită. Parodiile și adaptările nu au fost făcute doar ca să devin virală, ci ca să aduc zâmbetul pe buze și să arăt că muzica poate fi și relaxată, și inteligentă, și autentică în același timp.

Știu că mulți nu înțeleg mereu stilul meu sau cred că nu ar trebui să fac asta, că ar fi „prea mult” sau că numele nu e potrivit – fiindcă, spun unii, România nu face parte oficial din Balcani. Dar pentru mine „Balkan Andreea” înseamnă mai mult decât geografie. Înseamnă spiritul liber, mixul de culturi, energie, contrast și suflet. Exact ce sunt eu.

6. Cât de mult contează pentru tine expunerea pe rețelele sociale? Ce beneficii și ce dezavantaje ți-au adus? Cum te raportezi la aprecieri și la „hate”?

Expunerea pe rețelele sociale contează, dar nu e totul. E o platformă prin care pot să-mi exprim ideile, să ajung la oameni care poate nu m-ar fi descoperit altfel și să creez o comunitate. M-a ajutat mult, dar vine și cu partea mai puțin plăcută – nu toți înțeleg mesajul, iar uneori critici sau comentarii răutăcioase vin fără motiv. Încerc să privesc aprecierile cu recunoștință, dar fără să mă las definită de ele, și la fel și cu „hate-ul”, nu îl iau personal. Mi-am dat seama că dacă vrei să fii autentic, nu o să plăci tuturor, și e perfect normal. Important e să nu te pierzi pe tine în proces.

7. Cum a fost experiența de la talent-show-ului „Românii au talent” în care te-ai remarcat? Ce ai simțit că s-a schimbat în urma participării?

Nu pot spune că mi-am început cariera cu experiența de la „Românii au talent”. Sincer, puține persoane mă cunosc de acolo. În online m-am ridicat singură, prin muncă și consecvență. A fost o experiență frumoasă, am cunoscut oameni de treabă, dar pentru mine a fost una dintre multele etape, nu un punct de plecare. Nu m-am oprit la faptul că am apărut la TV – dacă rămâneam doar cu asta, probabil nu mai ajungeam aici. După participare, am înțeles clar că nimeni nu te poate ridica în afara de tine însuși. Dacă nu muncești tu pentru visul tău, nu o va face nimeni în locul tău.

„Muzica nu e doar o pasiune pentru mine, ci un drum pe care vreau să-l construiesc serios.”

8. Cum arată o zi din viața ta? Mai ai timp de alte pasiuni?

O zi din viața mea e destul de plină, pentru că trebuie să îmbin tot ce fac cu liceul. Îmi împart timpul între ore, filmări, editat, muncă în online și proiectele muzicale pe care le dezvolt pas cu pas. Nu e întotdeauna simplu, dar când faci lucrurile cu pasiune, parcă se așază altfel. Încerc să-mi găsesc și momente de respiro, să mă detașez puțin de agitație și să mă reconectez cu mine. Cred că e important să rămân echilibrată și să nu uit de ce am început.

9. Ce planuri de viitor ai? Vei urma o carieră profesionistă în domeniul cultural-artistic sau va rămâne muzica o pasiune?

Am în plan colaborări, concerte și îmi doresc să fiu mai bună pe zi ce trece. Muzica nu e doar o pasiune pentru mine, ci un drum pe care vreau să-l construiesc serios. Cu proiectul „Balkan Andreea” m-am dezvoltat și internațional – am primit propuneri din toată lumea, iar unul dintre visurile mele este să organizez un tur „balkan”, în toate țările balcanice, unde să cânt live și să aduc energia mea acolo unde muzica unește oamenii.

În același timp, din tot ce am învățat în online, de la statistici și algoritmi până la conținut, imagine și câștiguri, mi-am dat seama că vreau să lucrez și în spatele acestui domeniu. Vreau să mă dezvolt ca strateg digital sau social media manager, pentru că tot ce știu până acum nu vine din teorie, ci din practică, de pe teren. Am trăit fiecare pas, am testat, am greșit, am învățat, și cred că asta valorează mult.

10. Descrie-te în 3 cuvinte.

Zăpăcită, creativă și curioasă

Manager,
Iustina Irimia-Cenușă

Târgul Meșterilor Populari

Ediția a XVIII-a, 23-25 aprilie 2025, Botoșani

Pe data de 23 aprilie 2025, în ziua de Sfântul Gheorghe, pe Pietonalul Unirii din Botoșani, a avut loc deschiderea oficială a activității Târgul Meșterilor Populari, ediția a XVIII-a, activitate organizată de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, instituție publică de cultură, aflată în subordinea Consiliului Județean Botoșani, cu sprijinul Primăriei Municipiului Botoșani.

Târgul Meșterilor Populari s-a desfășurat în perioada 23-25 aprilie 2025.

În ziua de 23 aprilie 2025, odată cu deschiderea târgului, începând cu 13:00, au avut loc și câteva momente artistice susținute de: Andreea Gheorghită, Daria Leancă, Gabriela Simionesei, Ansamblul „Flori de măr” Curtești, instructor Ionel Petrișoru, coordonator Laura Rusu, soliști: Rareș Marosac, Andreea Huțuleac, Gheorghitanu Sabina și Maria Chiriac.

De asemenea, în aceeași zi, începând cu ora 14:00, în sala mică a Restaurantului Maria din Botoșani, a avut loc prelegerea „Rolul creației populare contemporane în promovarea identității culturale românești”, susținută de cercetător-etnolog DOINA IȘFĂNONI.

Istoric și teoretician de artă, doctor în Estetica Artelor Vizuale, cercetător etnolog, conferențiar - profesor asociat la Universitatea Națională de Arte - București, director științific la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, membru în Comisia Națională pentru Salvarea Patrimoniului Cultural Imaterial a Ministerului Culturii, expert în bunuri cu semnificație etnografică: costum popular, scoarțe, textile de casă, obiecte de cult și ceremonial.

De-a lungul timpului, a depus o muncă neîntreruptă în slujba culturii, demonstrându-ne faptul că Domnia Sa, se distinge, printr-o incontestabilă activitate complexă, dintre care amintim selectiv:

- coordonarea și inițierea proiectelor de cercetare; elaborare de metodologii pentru cercetarea fundamentală și aplicată;
- atragerea de proiecte de cercetare cu finanțare externă, naționale și internaționale;
- coordonare și participare la aplicarea strategiilor de cercetare a patrimoniului tangibil și intangibil;
- identificare, selecție, achiziție de patrimoniu etnografic;
- evaluare a rezultatelor cercetării în cadrul comisiilor de specialitate;
- membru în comisiile de stabilire și apreciere a standardelor profesionale;
- coordonarea și organizarea manifestărilor științifice din instituțiile muzeale: colocvii, simpozioane, mese rotunde, sesiuni;
- coordonarea și realizarea activităților de valorificare științifică a patrimoniului: expoziții, cataloage, studii, cărți și publicații realizate pe hârtie și suport electronic;

Târgul Meșterilor Populari

- inițierea unor activități de formare și pregătire profesională a personalului științific și altor categorii de solicitanți;

- asistență de specialitate și colaborare cu mass-media pentru promovarea valorilor culturii populare și a tradițiilor populare românești;

- cercetare, selecție și achiziție de patrimoniu etnografic pentru dezvoltarea colecțiilor: port, textile, lemn, obiceiuri, ceramică;

- organizare, în calitate de curator, a unor expoziții pe teme de artă populară, meșteșuguri și obiceiuri tradiționale românești la sediu Muzeului Național al Satului « D.Gusti », în țară și peste hotare;

- colaborare cu alte instituții muzeale și de cultură pentru realizarea unor proiecte de cercetare științifică a patrimoniului etnografic material și imaterial;

- atragerea de proiecte cu finanțare externă, din Planul Național de Cercetare al Ministerului Cercetării și Tehnologiei și Ministerului Culturii și Patrimoniului Național;

- organizarea de acțiuni cultural-educative: târguri de artă populară, demonstrații meșteșugărești;

- organizarea de spectacole dedicate recontextualizării obiceiurilor populare, recitaluri de muzică populară, expoziții - portret de meșter, concursuri pe teme de etnografie etc.;

- autor al mai multor comunicări științifice, studii, articole, cataloage și pliante de expoziții, cărți de autor, CD și DVD-uri, scenarii pentru filme de televiziune;

- colaborare permanentă cu mass-media (presa scrisă, audio, TV) cu articole referitoare la cultura tradițională (obiceiuri, costum popular, scoarțe, textile de casă, ceramică, obiecte de cult și ceremonial, mentalități, meșteșuguri, specifice diverselor zone etnografice din România);

- cordonare științifică a unor proiectele de cercetare și promovare a culturii tradiționale românești în context național și european;

- evaluator-expert în bunuri cu semnificație etnografică în cadrul concursurilor și festivalurilor de folclor muzical-coregrafic.

Pe lângă prezența doamnei Doina Ișfănoni, suntem bucuroși că și în cadrul acestei ediții au fost prezenți meșteri populari, atât din Botoșani cât și din alte județe ale țării, precum și din Republica Moldova.

Timp de trei zile, botoșănenii și nu numai, au putut vizita și achiziționa diferite obiecte făurite de meșteri populari, după cum urmează:

Cojocariu Aurica

din Mihai Viteazu, Ungureni, Botoșani;

Zoitănu Maria

din Mihai Viteazu, Ungureni, Botoșani;

Ciubotarița Constantin

din Joldești, Vorona, Botoșani;

Ciubotarița Emilia

din Joldești, Vorona, Botoșani;

Matraș Valentin

din Vorona, Botoșani;

Apalaghiei Sonica

din Hulub, Dingeni, Botoșani;

Apalaghiei Maricel

din Hulub, Dingeni, Botoșani;

Alexa Constantin

din Botoșani;

Aiacoboaie Mihaela-Dana

din Ibănești, Botoșani;

Aiacoboaie Viorel

din Ibănești, Botoșani;

Țirliman Ileana

din Ibănești, Botoșani;

Onu Nicolae-Andrei

din Pitești, Argeș;

Atasiei Irina

din Iași;

Alexa Condratov Lidia

din Botoșani;

Alexa Condratov Marcel

din Botoșani;

Grunzu Ana

din Tomești, Iași;

Slabu Cătălina Niculina

din Aurel Vlaicu, Botoșani;

Acasandrei Valentina

din Iași - icoane pictate;

Silion Georgeta

din Tocileni, Botoșani;

Silion Dumitru

din Tocileni, Botoșani;

Maștei Corneliu

din Dorohoi, Botoșani;

Săhlean Liviu

din Frasin, Suceava;

Năsui Raluca-Otilia

din Vișeu de Jos, Maramureș;

Năsui Cristina-Lucia
din Vișeu de Jos, Maramureș;

Bejinari Maricica
din Rădăuți, Suceava;

Bejinari Florin
din Rădăuți, Suceava;

Bîscu Ion
din Horezu, Vâlcea;

Gușatu Iordan
din Băbeni, Vâlcea;

Cramariuc Constantin-Florin
din Șcheia, Suceava;

Ignătescu Toader
din Suceava;

Gavriliu Cristian
din Suceava;

Radu Costel
din Măgurele, Prahova;

Kovacs Istvan
din Sfântu Gheorghe, Covasna;

Pop Lucica
din Vatra Dornei, Suceava;

Zofotă Gheorghe
din Gura Humorului, Suceava;

Jano Jozsef
din Sfântu Gheorghe, Covasna;

Cozmîncă Silvia
din Iași;

Paval Emanuela
din Plopeni, Salcea, Suceava;

Mihalache Doina
din Vorona, Botoșani;

Cucuietu Iurie
din Drochia, Republica Moldova;

Cobălă Litizia
din Avrămeni, Botoșani;

Mateiuc Mariana Gabriela
din Tocileni, Stăuceni, Botoșani
- Cozonacul Domnesc;

Nistor Celica Iuliana
din Rogojesti, Botoșani;

Hojbotă Veronica
din Mănăstirea Humorului, Suceava;

Ilinca Alexandru
din Orlești, Vâlcea;

Matei Camelia
din Adășeni, Botoșani;

Ilioia Viorica
din Ruginoasa, Iași;

Ilioia Ioan
din Ruginoasa, Iași;

Virlan Elena-Roxana
din Botoșani;

Ursulean Maria
din Bucecea, Botoșani;

Tun Sofia
din Bucecea, Botoșani;

Popescu Mariana (ucenică Maria Ursulean)
din Bucecea, Botoșani;

Irofte Ecaterina (ucenică Maria Ursulean)
din Bucecea, Botoșani;

Popa Monica (ucenică Maria Ursulean)
din Botoșani;

Cojocel Isabela (ucenică Maria Ursulean)
din Bucecea, Botoșani;

Zamfira Boboc
din Slobozia, Deleni, Iași;

Busuioc Melissa (ucenică Zamfira Boboc)
din Slobozia, Deleni, Iași;

Chițac Maria-Viorica
de la Centrul de Abilitare și Reabilitate
„Lucie Lecomte” din Botoșani;

Avădănei Georgiana
de la Centrul de Abilitare și Reabilitate
„Lucie Lecomte” din Botoșani;

Ciubotariu Laura
de la Centrul de Abilitare și Reabilitate
„Lucie Lecomte” din Botoșani;

Ciornea Anica
din Cotîrgaci, Roma, Botoșani;

Andronic Vera
din Mănăstirea Humorului;

Bujoreanu Simona-Ștefania
din Botoșani;

Preot Vasile Ioniță
din Dumbrăveni, Suceava;

Fundiur Viorica
din Rădăuți Suceava;

Tudose Luminița
din Iași.

Referent
Compartiment Artă Populară Artizanală
și Meșteșuguri Tradiționale,
Daliana BEJAN

Târgul
Meșterilor
Populari

Mihai Chelărescu

40 de ani dedicați dansului popular românesc

Anul acesta a fost marcat de un moment deosebit, aniversarea a 40 de ani în slujba dansului popular a domnului Mihai Chelărescu. Inginer de meserie dar cu pasiunea pentru dans în suflet, în acești 40 de ani, acesta a făcut parte din mai multe ansambluri din Botoșani cât și din alte județe, a urmat cursuri de formare, a instruit mai multe formații de dansatori, a învățat notarea grafică a mișcării, a scris numeroase articole în revista „Țara de Sus” despre jocurile populare din județul Botoșani, a susținut numeroase cursuri pentru instructorii coregrafi din județ și a scris cinci cărți despre folclorul coregrafic: „Folclor coregrafic din Vorona, județul Botoșani”, „Jocuri populare din județul Botoșani”, „Folclor coregrafic din Țara de Sus, județul Botoșani”, „Jocuri populare din județul Botoșani, vol. II”, „Folclor coregrafic din Țara de Sus, județul Botoșani, vol. II”.

Pentru a celebra această aniversare deosebită, domnul Mihai Chelărescu a organizat două evenimente speciale: oră deschisă a clasei de dans popular – instructori a Școlii Populare de Arte „George Enescu”, cu tema „Dansuri populare mixte din Flămânzi” și lansarea cărții „Jocuri populare din județul Botoșani, vol. II”; menite să aducă în lumină munca și contribuțiile sale de-a lungul decadelor.

În ziua de 2 februarie 2025, la Școala Gimnazială nr. 17 Botoșani, câteva zeci de oameni din domeniul culturii tradiționale s-au întâlnit, la invitația domnului Mihai Chelărescu și a profesorului Alexandru Vasiliu,

pentru a lua parte la ora deschisă a clasei de dans popular – instructori a Școlii Populare de Arte „George Enescu”, cu tema „Dansuri populare mixte din Flămânzi”. La această întâlnire s-au abordat teme precum: portul popular din Flămânzi, notarea grafică a mișcării ale dansurilor prezentate și liniile melodice, dar și subiecte precum: Ansamblul Folcloric „Trei Generații” din Flămânzi, importanța promovării și conservării culturii tradiționale. Membrii clasei de dans popular – instructori au prezentat dansurile: „Sârba cu năframă”, „Podul”, „Hora” și „Bătaia”, reprezentative pentru localitatea Flămânzi.

În finalul întâlnirii, cea mai nelinștitoare temă, cea legată de promovarea și conservarea acestor tradiții, a deschis discuții pentru a se găsi soluții împotriva combaterii acestui fenomen de uitare. Obiceiurile, tradițiile, portul popular, muzica, dansul, meșteșugurile, transmise din generație în generație, sunt esențiale pentru păstrarea identității noastre. Prin păstrarea autenticității și prin transmiterea acestor valori către tineri, se menține echilibrul între trecut și prezent. Una din soluțiile cele mai relevante ar fi continuarea cursului de instructori dans popular a Școlii Populare de Arte „George Enescu” din Botoșani, curs cu o durată de doi ani, unde cursanții sunt instruiți atât practic, cât și teoretic de domnul Mihai Chelărescu împreună cu profesorul Alexandru Vasiliu. Anul acesta se fac din nou înscrieri pentru acest curs între 15 august 2025 – 1 septembrie 2025 și vă recomandăm cu tărie, dacă iubiți și doriți ca aceasta ramură a culturii să fie transmisă mai departe generațiilor viitoare, să urmați acest curs.

În ziua de 30 martie 2025 a avut loc lansarea cărții „Jocuri populare din județul Botoșani, vol. II”, o carte de o importanță deosebită pentru conservarea dansurilor tradiționale. Această lucrare a fost publicată cu ajutorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani. Cartea conține atât notarea grafică a mișcării în sistemul de notare al maestrului de balet Theodor Vasilescu și al maestrului coregraf Server Tita, piesa muzicală reprezentativă, strigături dar și localitatea de unde au fost culese aceste dansuri.

Autorul Mihai Chelărescu a evidențiat în lucrarea sa, patru mari categorii de jocuri populare moldovenești, specifice județului Botoșani, folosind „Caietele arhivei de folclor” ale Prof. Uni. Dr. Ion H. Ciubotaru. Aceste patru categorii sunt: jocuri de circulație generală cum ar fi: „Hora”, „Bătuta”, „Rusasca”, „Sârba” și „Țărăneasca”; jocuri de circulație zonală precum: „Bătrâneasca”, „Ciobănașul”, „Corăgheasca”, „Rața”; jocuri de circulație locală: „Coada cioarei”, „Itele”, „Morișca”, „Șoticu-n patru”; și jocuri cu rezonanță străină: „Polca”.

În cadrul lansării de carte, Mihai Chelărescu a avut aproape de el instructori, coregrafi, elevii clasei de dans popular - instructori, foști membri ai Ansamblul Folcloric „Datina Străbună” dar și personalități care l-au susținut și ajutat de-a lungul timpului: poetul Gelu Dorian, maestrul coregraf Costinel Leonte, profesorul și coregraful Ștefan Neagu (care a ajutat la corectarea materialului coregrafic), profesorul Laurențiu Paladi (care a realizat transcrierea muzicală a melodiilor dansurilor prezentate în lucrare), au adus cuvinte de laudă în ziua lansării. Activitatea s-a încheiat în modul specific a domnului Chelărescu, prin dans, prezentat de clasa de dans popular - instructori a Școlii Populare de Arte „George Enescu” din Botoșani.

Mihai Chelărescu nu este omul improvizației, el este omul științei exacte. În concepția autorului, nu există ca dansul, pe care acesta l-a cules cu sfințenie și exactitate din localitățile județului Botoșani, să capete o altă formă. Suntem cu toții de acord că folclorul coregrafic trebuie să rămână nealterat, nemodificat de trecerea timpului și că orice modificare poate duce la distrugerea esenței. Mihai Chelărescu rămâne singurul botoșănean cunoscător și scriitor a notării grafice a mișcării, după regretatul Vasile Andriescu.

Consultant artistic
al Compartimentului Tradiții Culturale
și Educație Permanentă,
Georgiana Ciotoi

Din repertoriul coregrafic al ansamblului Folcloric **STEJĂRELUL - VLĂSTARELE LUI ENESCU** din Localitatea (comuna) George Enescu

Transcrierea coregrafică: *Mihai Chelărescu*
Transcrierea muzicală: *Ion Oloieru*

Materialul coregrafic este prezentat în sistemul de notare grafică a dansului elaborat de artistul emerit și maestrul de balet Theodor Vasilescu și profesorul și maestrul coregraf Sever Tita.

HORA BĂTRÂNEASCĂ

Loc. Dumeni

Vln. I
Ans. Vlăstarele lui Enescu

Suita Nordului {jud. Botoșani}

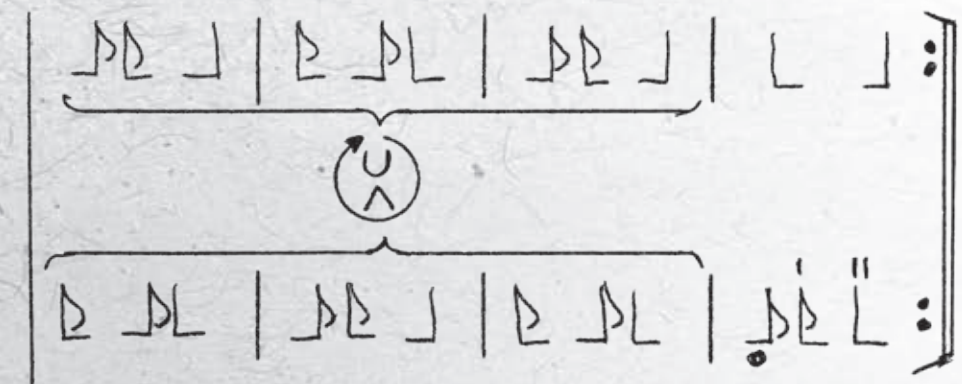
Intro.

M=108

Hora bătrânească

COASA HULTĂNEASCĂ

Loc. Dumeni

Successiune: a, b, a, c.

a.

b.

c.

4X

Musical notation for the Coasa hultănească piece, showing three staves (a, b, c) with rhythmic patterns and a central circular ornament.

Coasa hultănească M=166

24 A

28

33 B

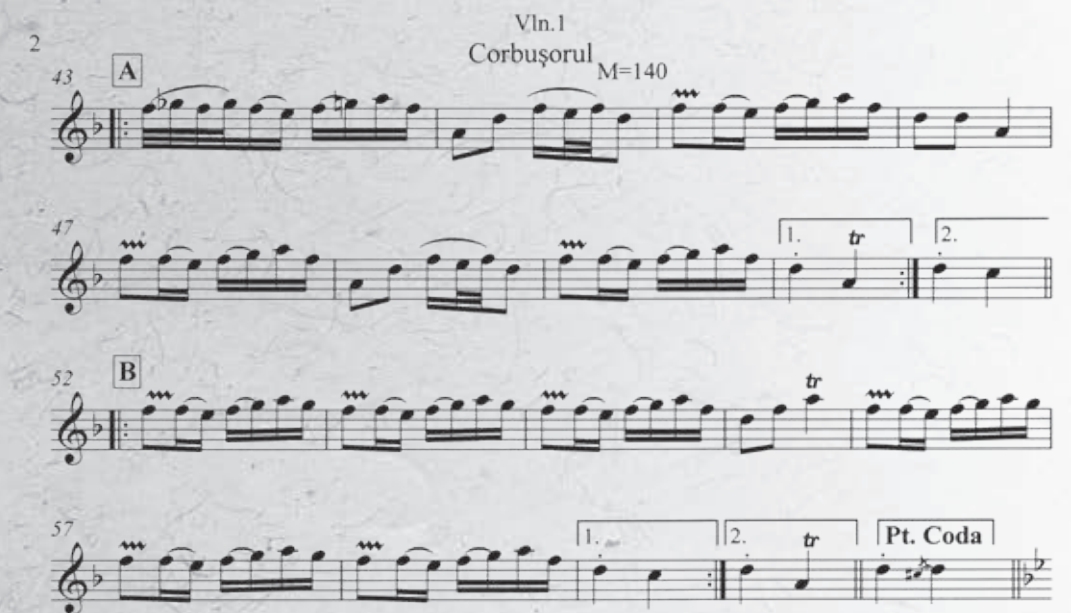
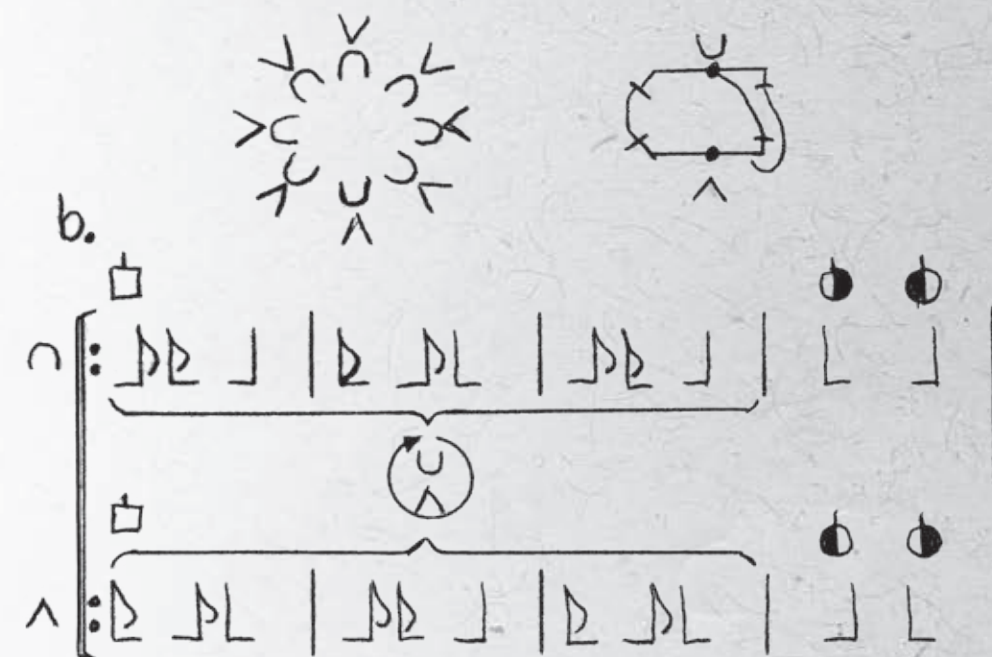
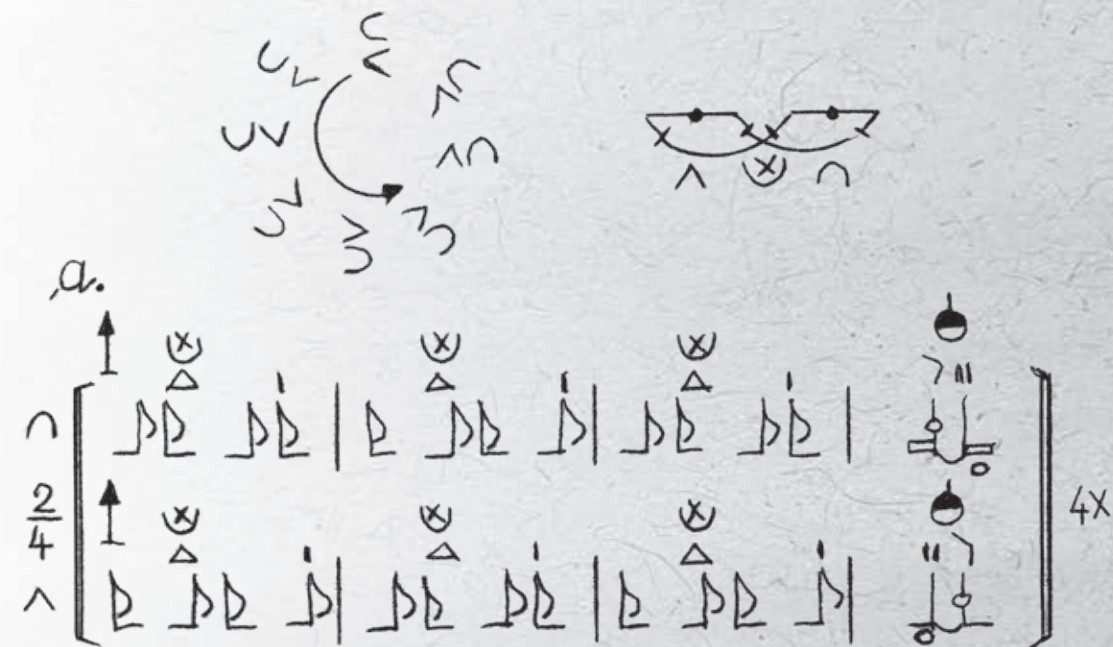
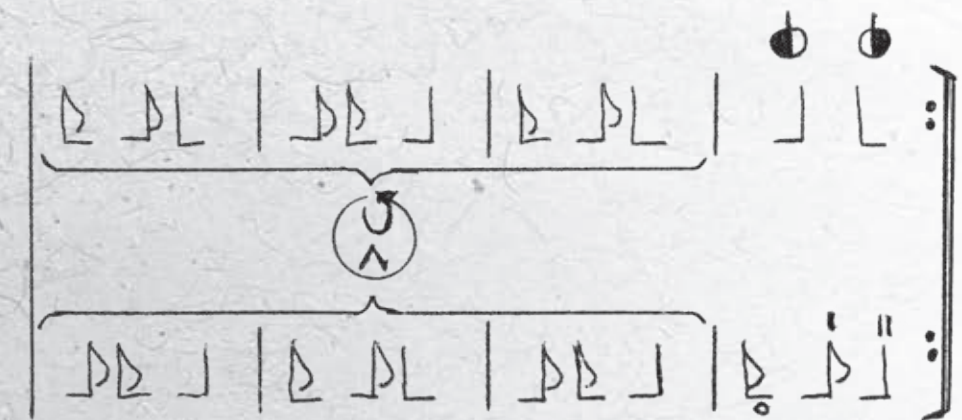
38

1. 2. Pt.Coda

Musical notation for the Coasa hultănească piece, showing four staves (A, B, C, D) with rhythmic patterns and a central circular ornament.

CORBUȘORUL

Loc. Dumeni

CIOBĂNEASCA Loc. Dumeni

Handwritten musical notation for the first system on page 88. It includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The notation consists of two staves with various rhythmic values and accidentals. Above the staves, there are several handwritten annotations, including a large 'a.' with an upward arrow, and various symbols like 'u', 'v', 'w', 'x', 'y', 'z' and 'n' with arrows indicating fingerings or breath marks. A large '4x' is written at the end of the first staff.

Handwritten musical notation for the second system on page 88. It continues the piece with two staves. Above the staves, there are more handwritten annotations, including a large circular symbol with a wavy line inside, and various symbols like 'b', 'c', 'd', 'e', 'f', 'g', 'h', 'i', 'j', 'k', 'l', 'm', 'n', 'o', 'p', 'q', 'r', 's', 't', 'u', 'v', 'w', 'x', 'y', 'z' and 'n' with arrows indicating fingerings or breath marks. A large '4x' is written at the end of the first staff.

Handwritten musical notation for the first system on page 89. It includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The notation consists of two staves with various rhythmic values and accidentals. Above the staves, there are several handwritten annotations, including a large 'a.' with an upward arrow, and various symbols like 'u', 'v', 'w', 'x', 'y', 'z' and 'n' with arrows indicating fingerings or breath marks. A large '4x' is written at the end of the first staff.

Handwritten musical notation for the second system on page 89. It continues the piece with two staves. Above the staves, there are more handwritten annotations, including a large circular symbol with a wavy line inside, and various symbols like 'b', 'c', 'd', 'e', 'f', 'g', 'h', 'i', 'j', 'k', 'l', 'm', 'n', 'o', 'p', 'q', 'r', 's', 't', 'u', 'v', 'w', 'x', 'y', 'z' and 'n' with arrows indicating fingerings or breath marks. A large '4x' is written at the end of the first staff.

Printed musical notation for the piece 'Ciobăneasca' (M=145). It includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The notation consists of two staves with various rhythmic values and accidentals. Above the staves, there are several handwritten annotations, including a large 'a.' with an upward arrow, and various symbols like 'u', 'v', 'w', 'x', 'y', 'z' and 'n' with arrows indicating fingerings or breath marks. A large '4x' is written at the end of the first staff.